153. МОСКВА 19.
УЛ. ФРУНЗЕ 10 ИНСТИТУТ
СОВ. СТРОИТЕЛЬСТВА
И ПРАВА
1. 1.12.36 3363.2

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ПРОЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 240 (5614)
НЯДЗЕЛЯ
18
КАСТРЫЧНІКА
1936 г.
Год выдання XX

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Пастанова СНК БССР і ЦК КП(б)Б — Аб ходзе будаўніцтва ў БССР радзільных дамоў, дзіцячых яслей і малочных кухань.

Пастанова бюро ЦК КП(б)Б — Аб ходзе выкананне плана мясапаставак па Рэчыцкаму раёну.

Пастанова прэзідыума Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР — Аб зацвярджэнні тав. Фрыноўскага М. П. намеснікам народнага камісара ўнутраных спраў Саюза ССР.

Спыніць фашысцкую інтэрвенцыю ў Іспаніі!

Усенароднае абмеркаванне праекту Канстытуцыі Саюза ССР.

Прыём работнікаў яўрэйскага харавога дзяржаўнага ансамблю тав. Галадзедам.

ПЕРАДАВЫ АРТЫКУЛ — Дастойна сустрэць XIX гадавіну Кастрычніка.

Александр Сергеевіч Пушкін — У Белагорскай крэпасці.

За рубяжом:

Ваенна-фашысцкі мяцеж у Іспаніі.

Новы паверыны ў справах Іспаніі ў Чэхаславакіі.

ДАСТОЙНА СУСТРЭЦЬ XIX ГАДАВІНУ КАСТРЫЧНІКА

Народы Совецкага Саюза ідуць насустрач 19-й гадавіны Вялікай пролетарскай Кастрычніцкай рэвалюцыі. Падрыхтоўка да гэтай выдатнай гадавіны супадае з падрыхтоўкай да надзвычайнага з'езда Советаў, які зацвердзіць сталінскую Канстытуцыю, — Канстытуцыю самай свабоднай, самай дэмакратычнай краіны свету.

Тое, аб чым стагоддзямі марылі лепшыя прадстаўнікі чалавецтва, тое, у імя чаго ўзброеныя рабочыя ў саюзе з працоўным сялянствам пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна ішлі на штурм Зімняга палаца ў кастрычніку 1917 года, у імя чаго змагаліся на франтах грамадзянскай вайны, ішлі ў атакі, перамагалі, — запісана ў сталінскай Канстытуцыі, як ужо заваяванае свабоднымі тружанікамі Совецкага Саюза.

Былая царская Расія — турма народаў — у выніку Кастрычніцкай рэвалюцыі стала самай вольнай, самай дэмакратычнай краінай у свеце, у якой усе народы адчуваюць сябе роўнапраўнымі, дзе навекі ліквідавана нацыянальная варожасць, дзе створан сапраўды свабодны саюз свабодных нацыянальнасцей.

Царская Расія, якую калісьці білі ўсе за адсталасць і некультурнасць, ператварылася за 19 год пролетарскай рэвалюцыі ў краіну фабрык і заводаў, соўгасаў і калгасаў, трактароў і камбайнаў, краіну школ і універсітэтаў, клубаў і тэатраў, санаторый і курортаў.

Увесь 170-мільённы народ ганарыцца сваімі поспехамі, сваёй краінай, у якой кожнаму грамадзяніну сталінская Канстытуцыя забяспечвае права на працу, на адпачынак, на асвету, дзе «жыць стала лепш, жыць стала весялей». Народы Совецкага Саюза ганарацца і беззаветна любяць сваю родную комуністычную партыю, якая правяла краіну праз тры рэвалюцыі, праз гады грамадзянскай вайны, праз гады аднаўлення і рэканструкцыі народнай гаспадаркі, праз бязлітасную барацьбу з класавымі ворагамі, з контррэвалюцыйным трацкізмам, які зараз састаіць на службе Гестапо, з правым апартунізмам.

Краіна сустракае слаўную гадавіну Вялікай пролетарскай рэвалюцыі новымі выдатнымі перамогамі на ўсіх участках народнай гаспадаркі, культуры і быту.

«Стаханаўскі рух, выпеставаны таварышом Сталіным, узрошчаны нашай партыяй, дае свае першыя плады, раннія плады. І іх аказваецца так многа, што гэты год па праву ўвойдзе ў гісторыю, як стаханаўскі» («Правда»). На 33,4 проц. павысілася прадукцыя прамысловасці за 7 месяцаў гэтага года. На 36 проц. вырасла прадукцыя цяжкой прамысловасці, на столькі-ж вырасла і пагрузка вагонаў. Чым бліжэй краіна падыходзіць да свайго свята, тым вышэй узнімаецца хваля соцыялістычнага спаборніцтва. З поспехам спаборнічаюць металургі за выкананне сталінскага наказу — даваць у суткі 60.000 тон сталі і 45 тыс. тон пракату. Нашы лётчыкі ўстанаўляюць рэкорды вышыні і дальнасці палётаў. Будаўнікі спаборнічаюць за выкананне велізарнай будаўнічай праграмы. Ільнаграпальшчыцы змагаюцца за найвышэйшы выхад валакна лепшых гатункаў. Гандлёвыя работнікі рыхтуюць дастойную сустрэчу магутным уздымам совецкага гандлю. Па ўсіх кутках краіны заканчваецца будаўніцтва новых дамоў, школ, клубаў, кінотэатраў. Артысты сустракаюць свята новымі п'есамі і пастаноўкамі.

Гэты ўздым соцыялістычнага спаборніцтва на фабрыках і заводах, на соўгасных і калгасных палях знамянуе сабой новы магутны вытворчы ўздым у Совецкім Саюзе, далейшы рост дабрабыту працоўных, новыя поспехі ў аўладанні тэхнікай.

Зроблена вельмі многа, але яшчэ далёка не ўсё. Той факт, што некаторыя прадпрыемствы не выконваюць промфінплана, што па рэспубліцы марудна выконваюцца планы абавязковых паставак дзяржаве, сведчыць аб тым, што далёка не ўсюды партыйныя, профсаюзныя, совецкія і гаспадарчыя арганізацыі ўзначалілі выдатную актыўнасць мас, не надалі гэтай актыўнасці патрэбнага размаху. Задача заключаецца ў тым, каб да XIX гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі не было-б ні аднаго завода, раёна, соўгаса і калгаса, не выканаўшага асноўных задач, пастаўленых перад ім партыяй і ўрадам.

Падрыхтоўка да свята праходзіць у тыя дні, калі ўвесь свет з трывогай сочыць за тым, як іспанскія фашысты пры дапамозе германскіх і італьянскіх фашысцкіх граміл зацеялі жорсткую барацьбу супроць гераічнага іспанскага народу, які абараняе сваю рэспубліку, сваю дэмакратыю, сваю культуру.

Таварыш Сталін выхоўвае нашу партыю, наш народ у духу інтэрнацыяналізма, міжнароднай пролетарскай салідарнасці. Іспанскі народ сустрэў у нашым свабодным народзе гарачае спачуванне і падтрыманне. Заклік ткачых Трохгоркі аказаць харчовую дапамогу працоўным жанчынам і дзецям дэмакратычнай Іспаніі знайшоў жывейшы водгук у дзесятках мільёнаў людзей. Увесь совецкі народ дапамагае мужным іспанскім барацьбітам. Гэта дапамога ўзрастае і будзе ўзрастаць з кожным днём аж да поўнай перамогі над азвярэлым фашызмам.

Капіталісты рыхтуюцца, шукаюць зручнага моманту, каб напасці на нашу радзіму, на бацькаўшчыну працоўных усяго свету. Наша краіна гатова да адпору. Наша Чырвоная Армія непераможна, бо яна армія народу, армія, аснашчоная перадавой тэхнікай, армія, на чале якой стаіць лепшы саратнік вялікага Сталіна — Кліменцій Ефрэмавіч Варашылаў.

Наша краіна ідзе ад адной перамогі да другой. Гэтыя перамогі дасягнуты намі таму, што ля руля краіны соцыялізма стаіць вялікі рулявы, лепшы прадаўжальнік справы Леніна — мудры Сталін, таму, што на вахце стаіць увесь 170-мільённы народ, які беззаветна любіць сваю радзіму, сваю партыю, свайго вялікага Сталіна.

АБ ХОДЗЕ БУДАЎНІЦТВА У БССР РАДЗІЛЬНЫХ ДАМОЎ, ДЗІЦЯЧЫХ ЯСЛЕЙ І МАЛОЧНЫХ КУХАНЬ

Пастанова СНК БССР і ЦК КП(б)Б

СНК БССР і ЦК КП(б)Б адзначаюць, што выкананне сталінскага плана будаўніцтва радзільных дамоў, дзіцячых яслей, малочных кухань і іншых лячэбных і санітарных устаноў праходзіць нездавальняюча. НК аховы здароўя, АК, ГК і РК КП(б)Б, акрвыканкомы, горсоветы і райвыканкомы не надаюць дастатковай увагі і не забяспечваюць аператыўнага кіраўніцтва гэтым важнейшым будаўніцтвам. Ва многіх раёнах да будаўніцтва асобных аб'ектаў яшчэ не прыступлена (Асвея, Полацк, Чырвоная Слабада і інш.).; з 80 аб'ектаў будаўніцтва, якія павінны быць скончаны пастановай ЦВК СССР да 15 снежня 1936 года, работы вядуцца толькі па 30 аб'ектах. У радзе раёнаў ёсць злачынныя адносіны да медыцынскага будаўніцтва, адпушчаныя фонды будматэрыялаў скарыстоўваюцца не па прамому прызначэнню (Лепель, Віцебск і інш.).

СНК БССР і ЦК КП(б)Б адзначаюць, што будаўнічыя арганізацыі (будаўніцтва Наркомгаса, РВК, соўгасаў і інш.) і НК аховы здароўя не забяспечылі своечасовай патрэбнай арганізацыі і фарсавання будаўнічых работ.

Лічачы, што такое становішча важнейшага будаўніцтва па ахове здароўя з'яўляецца нецярпімым і пагражае зрывам своечасовага выканання плана гэтага будаўніцтва, СНК БССР і ЦК КП(б)Б пастанаўляюць:

1. Абавязаць НКМясцпром — т. Балціна, НКЛес — т. Рудакова і ўсіх кіраўнікоў белкантор збытавых арганізацый прамысловасці забяспечыць своечасовае, бесперабойнае і поўнае выкананне нарадаў на будматэрыялы для медбудаўніцтва, а НК аховы здароўя дабіцца напаўнення нарадаў на матэрыялы.

2. Ускласці персанальную адказнасць за забяспячэнне скончэння ва ўстаноўлены тэрмін будаўніцтва дзіцячых яслей, радзільных дамоў і малочных кухань на наркома аховы здароўя, старшынь акрвыканкомаў, горсоветаў і райвыканкомаў і на першых сакратароў АК, ГК і РК КП(б)Б, абавязаўшы іх узяць пад свой асабісты аператыўны нагляд і кантроль выканання ўсіх работ па гэтаму будаўніцтву.

3. Даручыць усім упаўнаважаным, камандыруемым у раёны для падрыхтоўкі і правядзення з'ездаў Советаў, асабіста правяраць выкананне плана медбудаўніцтва і інфармаваць СНК і ЦК аб ходзе работ па гэтаму будаўніцтву на мясцах і аб неабходных мерапрыемствах.

4. Даручыць Наркомгасу т. Васерману і Наркомлесу т. Рудакову ў мэтах забеспячэння хутчэйшага скончэння ўсіх аб'ектаў будаўніцтва і ўвядзення іх у эксплаатацыю арганізаваць на лесазаводах выраб аконных і дзверных каробак і пераплётаў па зацверджаных тыпавых праектаў. Таксама па дагаворнасці з Народным камісарыятам аховы здароўя і Наркомасветы арганізаваць вытворчасць абсталявання для дзіцячых яслей, садоў і радзільных дамоў.

5. НК аховы здароўя накіраваць у раёны будоўляў радзільных дамоў, дзіцячых яслей і малочных кухань сваіх адказных работнікаў для аператыўнай праверкі і практычнай дапамогі па выкананню на мясцах усіх работ па медбудаўніцтву.

6. Забараніць мабілізацыю загадчыкаў здраўаддзеламі на іншыя работы, абавязаўшы іх сумесна з бударганізацыямі забяспечыць фарсаванне медбудаўніцтва.

7. Бударганізацыям забяспечыць бесперабойную работу на ўсіх будоўлях, устанавіўшы двухзменную работу.

8. Правесці ўсебеларускую радыёпераклічку па пытанню медбудаўніцтва.

9. Папярэдзіць будаўнічыя, збытавыя і мясцовыя совецкія арганізацыі, што за скарыстанне не па прамому прызначэнню фондаў будматэрыялаў, вызначаных для медбудаўніцтва, вінаватыя бяґуць прыцягнуты да суровай адказнасці.

10. Лічыць неабходным заслухоўванне на пасяджэнні СНК і ЦК дакладаў старшынь горсоветаў, РВК і сакратароў РК аб выкананні плана медбудаўніцтва.

СТАРШЫНЯ СНК БССР ГАЛАДЗЕД.

САКРАТАР ЦК КП(б)Б ВАЛКОВІЧ.

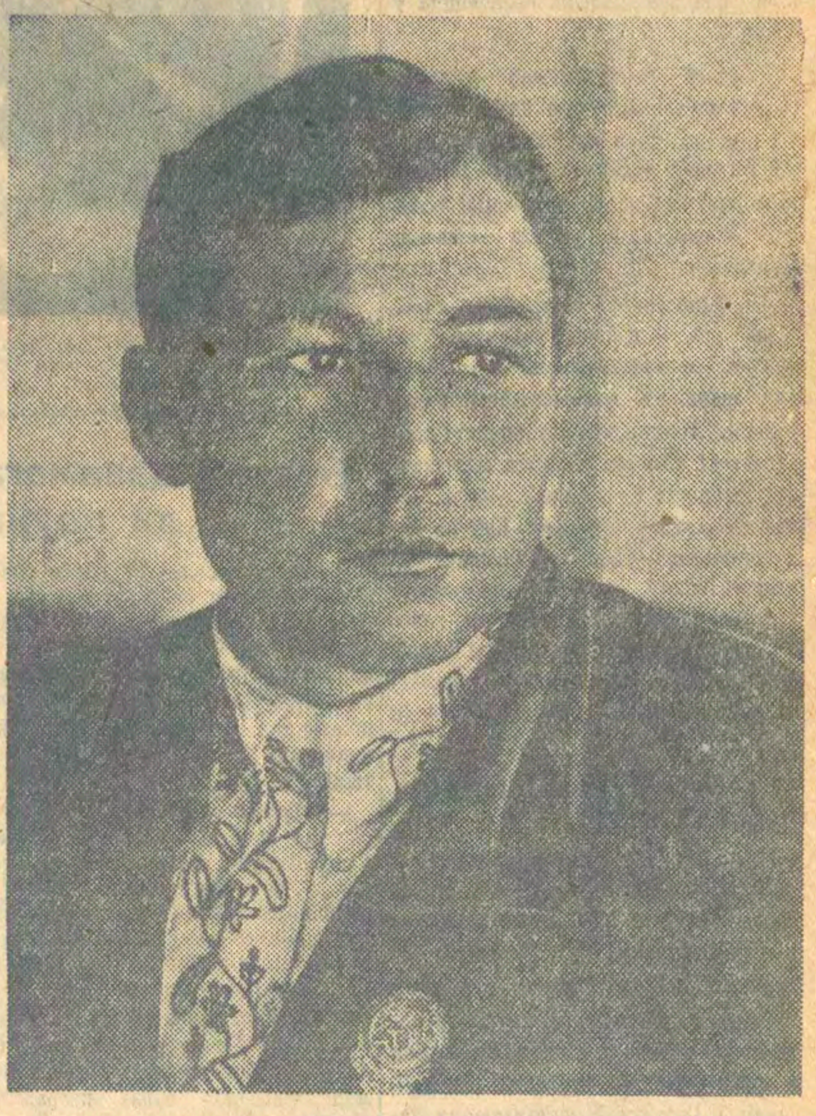

Удзельнік сесіі Беларускай Акадэміі навук, ордэнаносец т. Шынкароў. Тав. Шынкароў працуе брыгадзірам свінагадоўчай фермы соўгаса «Цімноў», Клімавіцкага раёна.

На здымку: тав. Шынкароў Захар Міхайлавіч. Фото Папова. (БОФ).

Прыём работнікаў яўрэйскага дзяржаўнага харавога ансамбля тав. Галадзедам

17 кастрычніка старшыня Соўнаркома Беларусі М. М. Галадзед прыняў работнікаў яўрэйскага дзяржаўнага ансамбля.

У гутарцы з прадстаўнікамі ансамбля тав. Галадзед расказаў аб мерапрыемствах ЦК КП(б)Б і СНК БССР, накіраваных на палепшанне кіраўніцтва мастацтвам.

— У справе харавога мастацтва, — гаворыць т. Галадзед, — у Беларусі трэба яшчэ значна папрацаваць. У нас маюцца бліскучыя магчымасці для росквіту гэтага мастацтва. Былое кіраўніцтва — Галоўмастацтва пры НКАсвеце са сваімі задачамі не спраўлялася. Створаны пры СНК БССР, на правах наркамата, Камітэт па справах мастацтва паставіў сваёй задачай арганізаваць сталую сетку культурных устаноў і сапраўды па-большэвіцку кіраваць ёю.

Тав. Галадзед напомніў аб тым, што яшчэ ў 1935 г. ён даў указанне Наркомасветы стварыць дзяржаўную філармонію, у якую павінны ўваходзіць дзяржаўны інтэрнацыянальны хор, сімфанічны аркестр і аркестр народных інструментаў. Ажыццяўленне гэтага мерапрыемства дасць магчымасць забяспечыць кожнаму працаўніку філармоніі спакойна працаваць над павышэннем сваёй кваліфікацыі і яшчэ больш авалодваць культурай. Гэта дасць магчымасць ператварыць філармонію ў буйнейшую культурную велічыню.

Тав. Галадзед выказаў пажаданне, каб яўрэйскі дзяржаўны харавы ансамбль таксама прыняў удзел у стварэнні дзяржаўнай філармоніі.

Працаўнікі ансамбля звярнуліся да тав. Галадзеда з просьбай узмацніць мастацкае кіраўніцтва хора больш кваліфікаванымі работнікамі.

(БЕЛТА).

АБ ХОДЗЕ ВЫКАНАННЯ ПЛАНА МЯСАПАСТАВАК ПА РЭЧЫЦКАМУ РАЁНУ

Пастанова Бюро ЦК КП(б)Б

Бюро ЦК адзначае зусім нездавальняючы ход выканання гадавога плана мясапаставак у Рэчыцкім раёне: гадавы план мясапаставак на 1 кастрычніка 1936 года выканан на 74,5 — прырост за пяцідзёнку ўсяго 0,8 проц.

Асабліва нездавальняючае выкананне плана мясапаставак па свінатаварных калгасных фермах — 58,4 проц. і аднаасобнікамі — 65,8 проц.

Якасць паступаючай жывёлы ў лік мясапаставак вельмі нізкая: з агульнай колькасці паступіўшай буйнай рагатай жывёлы ў лік мясапаставак — 10 проц. ніжэй сярэдняй упітанасці.

ЦК лічыць, што адставанне раёна ў выкананні плана мясапаставак з'яўляецца вынікам слабай увагі партыйных і совецкіх арганізацый раёна да выканання важнейшага дзяржаўнага задання — мясапаставак і дрэннай работы раённых загатоўчых арганізацый.

Бюро ЦК КП(б)Б **пастанаўляе:**

1. Прапанаваць сакратару Рэчыцкага РК КП(б)Б т. Прасьмыцкаму і старшыні РВК тав. Андрэенка прыняць рашучыя меры да ліквідацыі ганебнага адставання раёна ў выкананні плана мясапаставак і аб прынятых мерапрыемствах у пяцідзённы тэрмін паведаміць ЦК КП(б)Б.

2. Абавязаць РК КП(б)Б, РВК, райза і райзаготжывёлу забяспечыць безумоўнае выкананне мерапрыемстваў па пастаноўцы жывёлы ў калгасных фермах на адкорм і здачы дзяржаве мяса не ніжэй устаноўленай кандыцыі, прыцягваючы вінаватых у парушэнні гэтых мерапрыемстваў да суровай адказнасці.

3. ЦК абавязвае Рэчыцкі РК КП(б)Б і райвыканком, сакратароў райкомаў, старшынь райвыканкомаў і загатоўчыя арганізацыі ўсіх адстаючых у выкананні плана мясапаставак раёнаў прыняць усе меры да ліквідацыі адставання і ўзмацнення мясапаставак, прыцягваючы да адказнасці, у адпаведнасці з законам аб мясапастаўках, злосных нездатчыкаў мяса, і папярэджвае, што пры прадаўжэнні адставання — ЦК будзе вымушан прыцягваць кіраўнікоў партыйных і совецкіх арганізацый гэтых раёнаў да суровай адказнасці.

Аб зацвярджэнні тав. Фрыноўскага М. П. намеснікам народнага камісара ўнутраных спраў Саюза ССР.

ПАСТАНОВА ПРЭЗІДЫУМА ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА САЮЗА ССР

Прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР **пастанаўляе:**

Зацвердзіць тав. **Фрыноўскага** Міхаіла Петровіча намеснікам народнага камісара ўнутраных спраў Саюза ССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР А. ЧАРВЯКОЎ.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР І. АКУЛАЎ.

Масква. Крэмль.
16 кастрычніка 1936 г.

15-годдзе аўтаномнай Крымскай рэспублікі

18 кастрычніка спаўняецца 15 год з дня апублікавання ленінскага дэкрэта аб аўтаномнай Крымскай рэспубліцы. За гэтыя гады Крым з адсталай, прыгнечанай поўкалоніі царызма ператварыўся ў перадавую, квітнеючую совецкую рэспубліку, узнагароджаную за поспехі ў сельскай гаспадарцы ордэнам Леніна.

Горласць совецкага Крыма — яго прамысловасць. На працягу першай і другой пяцігодак занава рэканструяван керчанскі металургічны завод імя Войкава і севастопальскі суднабудаўнічы завод імя Серго Орджанікідзе. Заканчваецца будаўніцтва буйнейшага ў Саюзе жалезаруднага камбіната на Камыш-Буруне. Гэтымі днямі ўваходзіць у строй гіганцкая кальцавая электрастанцыя «Крымдрэс».

Да рэвалюцыі большасць насельніцтва ў Крыме было непісьменным. Зараз у рэспубліцы ажыццёўлена ўсеагульнае пачатковае навучанне. У чатырох вышэйшых навучальных установах, у 25 тэхнікумах, у 1.100 пачатковых і 231 сярэдніх школах навучаецца звыш 164 тысяч совецкіх малалых людзей. Ужо ў гэтым годзе Крым становіцца рэспублікай суцэльнай пісьменнасці.

У гарадах і вёсках праходзяць урачыстыя пленумы советаў, прысвечаныя 15-годдзю.

ВАЕННА-ФАШЫСЦКІ МЯЦЕЖ У ІСПАНІІ

СТАНОВІШЧА НА ФРАНТАХ

МАДРЫД, 17 кастрычніка (БЕЛТА). На арагонскім фронце ўрадавыя часці ў раёне Тардыенты (на поўдзень ад Уэскі) павольна прасоўваюцца наперад. У раёне Барбастро на ўсход ад Сарагосы ўрадавыя часці занялі Пунта Ладронес (пазіцыю, якая пануе над значнымі скапленнямі праціўніка). Мяцежнікі на гэтым участку адступаюць у беспарадку.

На паўднёвым фронце ўрадавыя часці занялі Кастро дэль Рыо і Эспехо ў раёне Монторо (на паўночны ўсход ад Кардовы).

На цэнтральным фронце артылерыя і авіяцыя мяцежнікаў атакавалі пазіцыі ўрадавых часцей у раёне Робледо дэ Чавела. Урадавыя войскі адстаялі свае пазіцыі. Учора ў гэтым раёне збіты два буйныя самалёты мяцежнікаў. У раёне Альгодор (на ўсход ад Толедо) артылерыя праціўніка абстрэльвала пазіцыі рэспубліканцаў, аднак, мяцежнікі вымушаны былі пад напорам рэспубліканскіх войск адступіць. Тут збіт адзін непрыяцельскі самалёт.

***

ЛОНДАН, 17 кастрычніка (БЕЛТА). Мадрыдскі карэспандэнт газеты «Таймс» паведамляе, што насельніцтва Мадрыда рыхтуецца адбіць наступленне. Назначэнне Кабальеро вярхоўным галоўнакамандуючым узброенымі сіламі Іспаніі і міністра замежных спраў Вайо генеральным ваенным камісарам разглядаецца, як важнейшы крок да далейшай цэнтралізацыі ваеннага апарата.

Як паведамляе газета «Дэйлі тэлеграф», 2 тысячы дэлегатаў профсаюзаў пастанавілі, што ўсе профсаюзныя кіраўнікі, якія могуць быць вызвалены ад работы, павінны накіравацца на фронт.

***

Як паведамляе агенцтва «Брытыш юнайтэд прэс», мараканская пяхота і кавалерыя пры падтрыманні авіяцыі і танкаў, браневікоў і артылерыі прымусілі ўрадавыя войскі адступіць з Вальмохадо (40 клм. ад Мадрыда, прыкладна за 10 клм. ад Навалькарнера).

Як паведамляе «Дэйлі тэлеграф», іспанскія ўрадавыя войскі адступілі ад Робледо ў напрамку на дарогу Мадрыд—Талавера. Пры гэтым урадавыя войскі разбураюць масты і дарогі, каб стрымаць наступленне мяцежнікаў.

Як паведамляе «Брытыш юнайтэд прэс», некаторым мадрыдскім вайсковым часцям раздаены новыя вінтоўкі італьянскай вытворчасці, захваченыя на двух італьянскіх параходах, затрыманых недалёка ад Картахены пры перавозцы зброі мяцежнікам.

Мадрыдскі карэспандэнт газеты «Н'юс кронікл» паведамляе, што з паездкі на фронт ён вынес добрае ўражанне аб камандным складзе ўрадавых войск, адзначаючы, аднак, што наглядаецца няхватка камандзіраў. Настрой урадавых войск добры, але адчуваецца недахват зброі і амуніцыі. У якасці прыкладу самаафярнасці і адданасці ўрадавых войск, карэспандэнт адзначае, што ўчора ўвечары ён бачыў, як салдат урадавай часці, будучы два разы раненым, аставаўся на пасту, ахоўваючы чыгуначную лінію каля Эскорыала.

Новы паверэны ў справах Іспаніі у Чэхаславакіі

ПРАГА, 15 кастрычніка. (БЕЛТА). Учора прыбыў новы паверэны ў справах Іспаніі Асуа. На вакзале яго з захапленнем сустракаў велізарны натоўп пражскіх рабочых, які бурна выражаў салідарнасць з гераічным народам Іспаніі.

Комфракцыя парламента зноў патрабавала ад урада высылкі перайшоўшага на бок фашысцкіх мяцежнікаў былога паверанага ў справах Іспаніі Товара з Чэхаславакіі.

Товару прапанавана вызваліць памяшканне іспанскай місіі ў Празе

ПРАГА, 17 кастрычніка. (БЕЛТА). Як паведамляюць, міністэрства замежных спраў прапанавала былому паверанаму ў справах Іспаніі ў Празе Товару вызваліць будынак іспанскай місіі з прычыны прыезду Асуа, якога чэхаславацкі ўрад прызнаў адзіным законным прадстаўніком Іспаніі. Товар падначаліўся.

Міжнародная хроніка

ШАНХАЙ. Агенцтва «Домей цусін» паведамляе, што Чан Кай-шы перакідвае буйныя вайсковыя часці з Цэнтральнага і Паўднёвага Кітая на поўнач. Агенцтва сцвярджае, што толькі на працягу апошніх двух тыдняў у правінцыі Хэнань, Шаньсі і ў раёне Лунхайскай чыгункі перакінута 23 дывізіі.

БЭЙПІН. Кітайскі друк паведамляе, што невялікія сутычкі паміж часцямі Ван-Іна (камандуючы мангольскімі часцямі Дэ-Вана) і суйюаньскімі правінцыяльнымі войскамі на граніцы правінцыі Суйюань (Унутраная Манголія) становяцца звычайнай з'явай. Паміж авангарднымі часцямі ўжо адбываюцца баявыя дзеянні.

КАМЕНТАРЫІ „ПРАВДЫ“ ДА АДКАЗУ ЛОРДА ПЛІМУТА НА ЗАЯВУ тав. КАГАНА

Заява тав. Кагана, на якую адказвае публікуемае вышэй пісьмо*) старшыні лонданскага камітэта лорда Плімута, змяшчала прапанову аб неадкладным скліканні камітэта для абмеркавання пытання аб устанаўленні кантролю над партугальскімі портамі. У заяве т. Кагана адзначалася, што, паколькі галоўнае снабжэнне мяцежнікаў ажыццяўляецца праз Партугалію, гэта мера з'яўляецца мінімальнай і зусім неадкладнай для спынення далейшай інтэрвенцыі Партугаліі ва ўнутраныя справы Іспанскай рэспублікі ў парушэнне добраахвотна падпісанага Партугаліяй пагаднення аб неўмяшанні.

Лорд Плімут у сваім адказе паведамляе аб адмаўленні склікаць пасяджэнне камітэта для абмеркавання прапановы прадстаўніка СССР, матывуючы сваё рашэнне неабходнасцю ў адпаведнасці з працэдурай спачатку атрымаць ад партугальскага ўрада тлумачэнні, «неабходныя для ўстанаўлення фактаў».

Пазіцыя, занятая старшынёй лонданскага камітэта і, у прыватнасці, яго спасылка на правілы працэдуры знаходзіцца ў абураючай супярэчнасці з элементарным здаровым сэнсам. Партугалія самым нахабным і цынічным чынам парушае абавязацельствы па неўмяшанню, аказваючы дапамогу зброяй і ваеннымі матэрыяламі мяцежнікам супроць законнага іспанскага ўрада. Гэтымі паводзінамі Партугалія ясна паказвае, што яе далучэнне да пагаднення аб неўмяшанні было толькі манеўрам, напраўленым на пазбаўленне законнага ўрада магчымасці набываць за граніцай зброю для абароны жыццёвых праў іспанскага народу.

Але рэакцыйны ўрад Партугаліі ні на адну мінуту не спыніў аказання дапамогі іспанскім мяцежнікам.

Пазіцыя лорда Плімута стварае зусім парадаксальнае становішча, пры якім дзяржава, абвінавачваемая ў парушэнні пагаднення, набывае магчымасць сабатаваць работу міжнароднага органа, абавязкам якога з'яўляецца канстатацыя факту парушэння пагаднення іменна гэтай дзяржавай і прыняцце мер супроць агрэсара. Аргументацыі лорда Плімута трэба прыдаць тым большае значэнне, што да гэтага часу брытанская дыпламатыя, якую лорд Плімут прадстаўляе, не прытрымлівалася думкі, што канстатацыя факту агрэсіі павінна быць пастаўлена ў залежнасць ад згоды агрэсара. Наглядным пацвярджэннем гэтага з'яўляецца агульнавядомая пазіцыя Англіі ў італа-абісінскім канфлікце.

Нежаданне лорда Плімута склікаць пасяджэнне лонданскага камітэта, несумненна, ілюструе лінію раду ўваходзячых у склад камітэта дзяржаў на максімальнае зацягванне абмеркавання пытанняў, якія ставяцца перад лонданскім камітэтам, у разліку на тое, што цяжкае становішча, у якім аказаўся іспанскі ўрад у рэзультаце блакады, дазволіць мяцежнікам, якія па-ранейшаму атрымліваюць дапамогу з Партугаліі і праз Партугалію, таксама ад Германіі і Італіі, развіць наступленні і, у прыватнасці, захапіць сталіцу Іспанскай рэспублікі — Мадрыд. Пазіцыя, занятая старшынёй лонданскага камітэта, ёсць ні што іншае, як заахвочванне фашысцкіх дзяржаў да далейшага парушэння двудушна падпісанага імі пагаднення аб неўмяшанні ў іспанскія справы.

Урад СССР ні пры якіх умовах не прымірыцца з ператварэннем пагаднення аб неўмяшанні ў зброю садзейнасці іспанскім мяцежнікам. Народы Совецкага Саюза поўнасцю на баку законнага іспанскага ўрада, які абараняе правы і свабоду іспанскага народу.

*) Гл. учарашні нумар «Звязды». (Рэд.).

СПЫНІЦЬ ФАШЫСЦКУЮ ІНТЭРВЕНЦЫЮ У ІСПАНІІ!

РАЗДАВІЦЬ ФАШЫСЦКІХ МЯЦЕЖНІКАЎ!

Пасля скапчэння сваёй працы рабочыя менскага дрэваапрацоўчага завода імя Молатава сабраліся ў свой клуб, каб абмеркаваць становішча ў Іспаніі.

У сваіх выступленнях рабочыя горача віталі рашучую заяву совецкага ўрада, якая накіравана на абарону правоў законнага ўрада Іспаніі, яны далучыліся да рэзалюцыі рабочых Маскоўскага завода «Масцяжарт».

— Фашысцкія гады, — гаворыць стары рабочы-стаханавец тав. **Дзятко**, — прыкладаюць усе сілы, каб задушыць рэволюцыйны народ Іспаніі. Германскі, італьянскі і партугальскі фашызм адкрыта забяспечвае іспанскіх мяцежнікаў зброяй, абмундзіраваннем, людзьмі. Каб не гэта дапамога — ваенна-фашысцкі мяцеж у Іспаніі даўно-б ліквідавалі. Мы не можам далей цярпець такіх здзекаў з боку фашыстаў над іспанскім народам. Мы павінны дапамагчы героям рэволюцыйных баёў усім чым можам.

На трыбуне рабочы-ўдарнік тав. **Савіцкі**. Ён заявіў:

— З вялікім захапленнем мы сочым за герaічнай барацьбой іспанскага народу з азвярэлымі фашысцкімі мяцежнікамі. Мы ўпэўнены ў перамозе народнага фронту. Але мы не можам і не павінны спакойна назіраць, як за шырмай неўмяшання ў справы Іспаніі фашысты Германіі, Італіі і Партугаліі сістэматычна дапамагаюць мяцежнікам весці барацьбу супроць законнага іспанскага ўрада.

У сваёй рэзалюцыі рабочы калектыў завода імя Молатава заявіў:

Мы глыбока ўпэўнены, што аб'яднаныя сілы народнага фронту Іспаніі пераможуць.

Рабочыя рашылі адлічваць у дапамогу герaічнаму народу Іспаніі поўпроцанта заработку да канчатковага знішчэння фашысцкіх мяцежнікаў.

А. Г.

ДА ПАДЗЕЙ У ІСПАНІІ. НА ЗДЫМКУ: выступленне прадстаўніка компартыі Іспаніі пры ўрачыстым уручэнні сцяга 5 палку народнай міліцыі, атрыманага ад італьянскіх антыфашыстаў. (СФ).

Будзем дапамагаць рэспубліканцам да поўнай перамогі

15 кастрычніка ў клубе металістаў адбыўся агульнагарадскі мітынг настаўнікаў школ Менска, прысвечаны падзеям у Іспаніі. З дакладам выступіў рэктар Вышэйшай комуністычнай сельскагаспадарчай школы тав. Юр'еў. З кароткімі, яркімі прамовамі выступілі ўдзельнікі мітынга.

— Тры месяцы працягваецца герaічная барацьба працоўных Іспаніі з фашысцкімі мяцежнікамі, — сказаў у сваім выступленні настаўнік 34 школы тав. Якубоўскі. — Яны даўно былі-б раздаўлены, бо яны не маюць ніякай апоры ў народных масах. Але іспанскім фашыстам увесь час актыўна дапамагаюць фашысцкія ўрады Германіі, Партугаліі, Італіі. Вось чаму так доўга трымаюцца мяцежнікі, якія зараз пагражаюць Мадрыду. Наш абавязак, доўг працоўных усяго свету — арганізаваць усямерную дапамогу рэспубліканскаму ўраду Іспаніі, яе герaічнаму народу.

Выступаюць настаўніцы тт. Ханіна, Паўлоўская і іншыя. Яны расказваюць аб тым, з якой увагай сочаць за падзеямі ў Іспаніі дзеці нашай краіны, якія з любоўю збіраюць сродкі ў фонд дапамогі. Вучаніца 4 класа Інэса Мусіна прынесла грошы, якія яна на працягу года збірала для набыцця любімай кнігі.

Настаўніца 3 школы тав. Чарнякова сказала:

— Калі ў нас праходзіў збор сродкаў, адзін хлопчык прынёс 10 рублёў, а праз некалькі дзён яшчэ 5 рублёў. Яго спыталі:—Можа мама табе з неахвотай дала гэтыя грошы? Вучань адказаў: — Я сказаў маме, што барацьба ў Іспаніі яшчэ не скончылася і мама мне ахвотна дала гэтыя 5 рублёў.

Звыш 300 удзельнікаў мітынга ў сваёй рэзалюцыі выказваюць сваю салідарнасць з герaічным іспанскім народам. Настаўнікі аднадушна пастанавілі штомесячна адлічваць поўдзённы заработак да поўнай перамогі працоўных Іспаніі над фашысцкімі бандытамі. (БЕЛТА).

Мы з мужным іспанскім народам

ВІЦЕБСК, 16 кастрычніка. Заслухаўшы інфармацыю аб падзеях у Іспаніі, работніцы і рабочыя трыкатажнай фабрыкі імя Клары Цэткін прынялі рэзалюцыю, у якой горача вітаюць рашучую заяву прадстаўніка Совецкага Саюза міжнароднаму камітэту па справах аб неўмяшанні ў справы Іспаніі.

— Мы лічым, — сказалі трыкатажнікі,—што заява нашага прадстаўніка ёсць заява ўсяго совецкага народу. Мы патрабуем прымусіць крывавых фашысцкіх інтэрвентаў Германіі, Італіі і Партугаліі паважаць міжнародныя абавязацельствы і спыніць дапамогу зброяй мяцежнікам. Як уся наша радзіма, мы душой і сэрцам з мужным іспанскім народам.

На мітынгу ў вязальным цэху панчошна-трыкатажнай фабрыкі «КІМ» работніца Сталярэнка ад імя ўсіх работніц цэха горача вітала заяву прадстаўніка совецкага ўрада.

На мітынгу ў калгасе імя Молатава, Бабініцкага сельсовета, калгаснікі заслухалі інфармацыю старшыні сельсовета Саўчанкі аб падзеях у Іспаніі і арганізавалі збор сродкаў у фонд дапамогі. Тут-жа было сабрана 104 рублі.

500 руб. сабралі ў фонд дапамогі на сваім агульным сходзе калгаснікі арцелі «Комунар» Старасельскага сельсовета.

Мітынгі на заводзе імя Кірава

16 кастрычніка па ўсіх цэхах менскага варштатабудаўнічага завода імя Кірава адбыліся мітынгі, на якіх рабочыя віталі заяву прадстаўніка СССР у лонданскім камітэце па пытанню аб неўмяшанні ў справы Іспаніі.

На мітынгу ў ліцейным цэху рабочы Орлоў заявіў: «Наш совецкі ўрад, які няўхільна праводзіць палітыку міру, добрасумленна выконвае ўсе дагаворы, якія ён падпісвае. Фашысты-ж плююць на ўсе міжнародныя дагаворы. Мы павінны зрабіць свае вывады.

— Фашысты адчуваюць сваю гібель і таму ідуць на ўсякія подласці, — гаворыць рабочы механічнага цэха тав. Грыб.

У прынятых рэзалюцыях тысячны калектыў кіраўцаў заяўляе: «Агульны сход рабочых і работніц завода імя Кірава далучаецца да рэзалюцыі рабочых завода «Масцяжарт» і вітае рашучую заяву нашага прадстаўніка ў міжнародным камітэце, якая зрывае маску з подлых сабак фашысцкай Германіі, Італіі і Партугаліі. Мы патрабуем ад совецкага ўрада прымусіць гэтых фашысцкіх галаварэзаў выконваць міжнародныя дагаворы.

У ФОНД БРАЦКАЙ ДАПАМОГІ

БЯГОМЛЬ, **15 кастрычніка.** Настаўнікі набышанскай школы, Вітуніцкага сельсовета, у сваёй рэзалюцыі пішуць:

— Жадаем поспеху іспанскаму народу, спадзяемся, што ён у хуткім часе назаўсёды пазбавіцца ад фашыстаў.

На мітынгу ў школе ў фонд дапамогі сабрана 135 рублёў.

Мнагалюдныя сходы прайшлі ў калгасах раёна. У калгасе імя Варошылава на мітынгу сабрана 137 рублёў. 60-гадовы калгаснік Мандрыка заявіў:

— Я на сваім вяку многа перажыў і добра ведаю, як здзекаваліся раней у Расіі царскія чыноўнікі і памешчыкі над рабочым і селянінам. Я вельмі спачуваю барацьбітам—рабочым Іспаніі.

У калгасе «Пролетарская перамога» ў фонд дапамогі сабрана 133 рублі.

Калгаснікі і калгасніцы арцелі «Чырвоная горка», Іканскага сельсовета, адлічылі аднадзенны заработак у фонд дапамогі жанчынам і дзецям Іспаніі.

П. ШУРАЎ.

* * *

⊙ Настаўнікі калектыў старадарожскай рускай школы адлічыў у фонд дапамогі іспанскім жанчынам і дзецям аднадзенны заработак.

⊙ ...Мы салідарны з іспанскім народам. Змагайцеся, мужныя сыны і дачкі свабоднай Іспаніі, да поўнай перамогі над фашыстамі! — заявілі на агульным сходзе ў сваім прывітанні герaічнаму іспанскаму народу работнікі полацкай больніцы. Агульны сход пастанавіў: адлічваць штомесячна ў фонд дапамогі працоўным Іспаніі аднадзенны заработак.

⊙ З уздымам прайшоў сход жонак рабочых і ІТР пасёлка магілёўскай шаўковай фабрыкі. У фонд дапамогі жанчынам і дзецям Іспаніі сабрана 276 руб. 7-гадовы Шэвелеў Люся, які прысутнічаў на сходзе, падыйшоў да стала прэзідыума, вынуў з кішэні 1 р. 08 кап. і сказаў: «Уношу ў дапамогу іспанскім дзецям».

⊙ Калектыў супрацоўнікаў Аршанскай базы снабжэння соўгасаў унёс у фонд дапамогі жанчынам і дзецям Іспаніі 74 руб.

⊙ Вучні-піонеры 10-й сярэдняй бабруйскай школы сабралі для харчовай дапамогі дзецям і жанчынам Іспаніі 500 руб. Збор сродкаў працягваецца.

УЗНОС КАЛГАСНІКАЎ У КАРЫСЦЬ ІСПАНСКІХ БАЙЦОЎ

БАРЫСАЎ, 15 кастрычніка. Калі даклад старшыні сельсовета тав. **Хадасевіча** аб падзеях у Іспаніі быў скончан, на сходзе выступіў брыгадзір трэцяй паляводчай брыгады калгаса «Чырвоны молат», Карсакаўскага сельсовета **Асіповіч Антон:**

— Энергічны пратэст совецкага ўрада супроць парушэння Партугаліяй, Германіяй і Італіяй пагаднення аб неўмяшанні ў справы Іспаніі мы, калгаснікі, горача вітаем. Мы павінны яшчэ цясней згуртавацца вакол нашай партыі і нашага любімага **Сталіна**.

Пачэсны абавязак кожнага рабочага, работніцы, калгасніка і калгасніцы Совецкага Саюза — прымаць самы актыўны ўдзел у аказанні дапамогі герaічным барацьбітам Іспаніі. Я прапаную адлічыць два працадні ў карысць нашых іспанскіх братоў і сёстраў, якія адстойваюць сваю свабодную дэмакратычную рэспубліку.

Прапанова брыгадзіра аднадушна была падтрымана ўсім калгасным сходам у колькасці 200 чалавек. Прадукты, якія прылічваліся на працадні, ужо калгаснікамі прадалы і грошы зданы ў банк.

* * *

Адбыўся сход у калгасе імя Варашылава, на якім калгаснікі сабралі 82 рублі. Па Карсакаўскаму сельсовету на мітынгах і сходах па калгасах і школах сабрана 822 рублі.

З. ЛІСОЎСКІ.

АГУЛЬНАГАРАДСКІ СХОД НАВУКОВЫХ РАБОТНІКАЎ

ГОМЕЛЬ, **15 кастрычніка.** Учора адбыўся агульнагарадскі сход навуковых і інжынерна-тэхнічных работнікаў Гомеля. На сходзе з дакладам аб падзеях у Іспаніі выступіў дацэнт лесатэхнічнага інстытута тав. Ахрэмчык. З прамовамі выступалі прафесары: Кароткі, Пераход і інш.

Навуковыя работнікі і спецыялісты паслалі прывітанне герaічнаму іспанскаму народу, у якім выказалі сваю ўпэўненасць у перамозе рэспубліканскай Іспаніі над азвярэлымі фашысцкімі мяцежнікамі і інтэрвентамі.

На сходзе пастанавілі адлічваць штомесячна 1 проц. свайго заработку ў карысць працоўных Іспаніі да поўнай перамогі над фашызмам, а таксама арганізаваць чытку лекцый, сродкі ад якіх перадаць у фонд дапамогі. (БЕЛТА).

ПАДНЯВОЛЬНАЕ ЖЫЦЦЕ ПРАЦОЎНЫХ У ЯПОНІІ. НА ЗДЫМКУ: карэйскія гаршочнікі, якія разносяць свае вырабы па паселішчах і гарадах. (СФ).

Віцебскія шахматысты— жанчынам і дзецям працоўных Іспаніі

Віцебская шахсекцыя пры горпрофсовеце правяла лекцыі і сеансы адначасовай ігры ў шахматы.

Усе сродкі, атрыманыя ад правядзення гэтых мерапрыемстваў, пераведзены на бягучы рахунак у фонд дапамогі дзецям і жанчынам працоўных Іспаніі.

Віцебскія шахматысты выклікалі наследваць іх прыкладу шахматыстаў і шашыстаў Менска, Гомеля і Магілева.

ХРОНІКА ПАСТУПЛЕННЯ СРОДКАЎ

У Беларускае аддзяленне Дзяржаўнага банка Саюза на бягучы рахунак № 150162 у фонд дапамогі жанчынам і дзецям геpaічнага іспанскага народу ад працоўных Менска, гарадоў і раёнаў БССР за 15 кастрычніка паступіла 9763 руб. 38 кап., за 16 кастрычніка паступіла 33.167 руб. 05 кап. Усяго паступіла 679.289 руб. 54 кап.

Строга захоўваць статут партыі

ЦК ВКП(б) у пісьме аб аднаўленні прыёму новых членаў у ВКП(б) перш за ўсё папярэдзіў усе арганізацыі партыі аб тым, што ўрокі праверкі і абмену павінны быць улічаны да канца.

Разам з тым прыведзеныя факты ў нашай газеце аб скрыўленні дырэктыў партыі ў магілёўскай партарганізацыі, факты, якія мелі месца ў другіх партыйных арганізацыях сведчаць аб тым, што не ўсе арганізацыі КП(б)Б зрабілі ўсе неабходныя вывады з папярэджання ЦК ВКП(б) і той выключна багатай большэвіцкай школы, якую яны прайшлі за перыяд праверкі і абмену партыйных дакументаў.

Замест таго, каб забяспечыць абмеркаванне пісьма ЦК ВКП(б), у пярвічных арганізацыях, у радзе раёнаў (Орша, Барысаў і інш.), дапусцілі перанясенне абмеркавання гэтага пісьма на цэхавыя і брыгадныя сходы рабочых. У той-жа час не арганізавана была работа з комуністамі так, каб засвоіць сутнасць і задачы, якія выцякаюць з пісьма ЦК для кожнай пярвічнай партарганізацыі.

Чым можна тлумачыць такі недапушчальны факт, як не прамым скажэннем дырэктыў партыі, калі Нецянская пярвічная партарганізацыя (Лепельскі раён) пры абмеркаванні пісьма ЦК ВКП(б) прымае рашэнне, якое абавязвае кожнага члена арганізацыі да чарговага сходу завербаваць па два чалавекі ў партыю.

Гэтыя факты гавораць аб тым, што ў асобных пярвічных арганізацыях большэвіцкае выхаванне пастаўлена не на належную вышыню, што арганізацыйныя прынцыпы нашай партыі не засвоены. Замест сур'ёзнай будзённай крапатлівай работы ў такіх арганізацыях пераважае шуміха і кампанейшчына, складанне ўсякіх планаў і т. д.

Для кожнага большэвіка зусім зразумела, што гэта нічога агульнага не мае з ленінска-сталінскім стылем работы. «Паменш пышных фраз, пабольш простай, будзённай справы... Паменш палітычнай трэскатні, пабольш увагі самым простым, але жывым... фактам комуністычнага будаўніцтва». Гэта ленінскае выказванне з'яўляецца зусім дакладнай дырэктывай.

На жаль, гэтай простай ленінска-сталінскай ісціны не засвоілі не толькі кіраўнікі асобных пярвічных арганізацый, але і асобных райкомаў партыі. Іменна гэтым тлумачыцца тое, што асобныя райкомы (Слуцкі і Заслаўскі) самі арыентавалі пярвічныя арганізацыі аб неабходнасці залядзення пісьма ЦК ВКП(б) да кожнага рабочага і калгасніка.

ЦК КП(б)Б своечасова папярэдзіў усе партыйныя арганізацыі КП(б)Б аб неабходнасці рашучай барацьбы з усякімі элементамі кампанейшчыны і шуміхі. Указанне ЦК КП(б)Б аб тым, што ўся ўвага партыйных арганізацый павінна быць сканцэнтравана на ўзмацненні штодзённай крапатлівай работы па выхаванню комуністаў і паляпшэнню работы сярод беспартыйнага актыва і комсамольцаў — павінна з'яўляцца абавязковым законам для кожнай парторганізацыі.

Трэба зразумець кожнаму кіраўніку партыйнай арганізацыі, што ўрокі праверкі і абмену партыйных дакументаў патрабуюць ад нас паставіць так работу, каб граніцы партыі моцна ахоўваліся. Не можа быць ніякіх размоў аб паслабленні гэтых граніц.

Вось чаму яшчэ і яшчэ раз ЦК КП(б)Б папярэджвае ўсе партыйныя арганізацыі, што ў падрыхтоўцы да прыёму ў партыю неабходна як найстражэй захоўваць статут партыі. Статут партыі—гэта непахісная аснова, на якой павінна грунтавацца ўся работа партыйных арганізацый. Індывідуальны, дакладны адбор у партыю людзей, якія паказалі сваю адданасць партыі, вось тая штодзённая задача, якая павінна няўхільна ажыццяўляцца. Сталая работа з людзьмі, вывучэнне іх, клопаты над павышэннем іх ідэйна-палітычнага ўзроўню павінна стаяць у цэнтры ўсёй работы партыйных арганізацый.

Партыйныя арганізацыі павінны памятаць указанне таварыша Леніна аб тым, што наша партыя — «адзіная ўрадавая партыя ў свеце, якая клапоціцца не аб павелічэнні ліку членаў, а аб павышэнні іх якасці».

Заўсёды павышаць большэвіцкую пільнасць. Гэтаму штодзённа вучыць нас вялікі **Сталін**, гэтага партыя патрабуе ад кожнага большэвіка і кожнага партыйнага кіраўніка.

Неабходна сур'ёзная, крапатлівая работа па вырошчванню бліжэйшага рэзерву партыі — спачуваючых і комсамол.

Забяспечыць студэнтаў утульнымі інтэрнатамі

(Агляд пісем)

Партыя і ўрад абавязалі кіраўніцтва вышэйшых і сярэдніх навучальных устаноў да пачатку навучальнага года забяспечыць усіх студэнтаў утульнымі, адрамантаванымі і абсталяванымі інтэрнатамі.

Аднак, дырэкцыі паасобных навучальных устаноў «забыліся» аб гэтым, сваім прамым абавязку.

— Прыехалі мы на вучобу, — пішуць студэнты Інстытута народнай гаспадаркі імя Куйбышэва, — а інтэрнат зусім не падрыхтаван. Дырэкцыя накіравала нас у інтэрнат, які належыць іншай навучальнай установе. Прычым у гэтым інтэрнаце не закончаны дах, вокны і дзверы. Атынкоўка ўся мокрая. Калі ідзе дождж, пакоі заліты вадою.

Студэнт рабфака пры Інстытуце народнай гаспадаркі т. Опман скардзіцца, што ён займаецца ўжо месяц, а жыць яму няма дзе. Ён не раз звaрачаўся да дырэкцыі, але нічога не дабіўся.

Нядбайна аднесліся да падрыхтоўкі новага навучальнага года ў медыцынскім інстытуце. Інтэрнат незакончаны, вады ў інтэрнаце няма. Студэнтам прыходзіцца дзесьці здабываць сабе ваду. Увечары ў інтэрнаце нельга займацца, бо няма асвятлення. У інтэрнат прыходзяць незнаёмыя людзі, застаюцца там начаваць, і ніхто з адміністрацыі не пацікавіўся запытаць, хто яны такія. Камендант Пазняк у інтэрнаце бывае госцем.

— Школьны будынак, — піша студэнт школы Асінторфа, — яшчэ і зараз незакончан. Настаўнікі незабяспечаны кватэрамі. Замест таго, каб рыхтавацца да заняткаў, яны вымушаны хадзіць і шукаць сабе хаця-б часова кватэры.

Студэнты Вышэйшай комуністычнай сельскагаспадарчай школы таксама скардзяцца, што дырэкцыя не паклапацілася аб належнай падрыхтоўцы інтэрната, які знаходзіцца на Берасцянскай вуліцы. Сцены і столь абадраны. У пакоях брудна, цесна, завяліся клапы.

Вось яшчэ адзін абураючы факт, які сведчыць аб безадказнасці, праяўляемай дырэкцыямі асобных навучальных устаноў. Пасля ліквідацыі рабфака пры Гомельскім політэхнічным інстытуце, усе студэнты былі пераведзены ў Нова-Беліцкі педрабфак. Педрабфаку перадана і маемасць былога гомельскага рабфака. Не гледзячы на гэта, дырэктар педрабфака т. Калмык пераведзеных студэнтаў не забяспечыў ні інтэрнатам, ні пасцельнымі прыладамі. Прыведзеныя факты паказваюць, што кіраўніцтва некаторых вышэйшых і сярэдніх навучальных устаноў несур'ёзна, безадказна аднеслася да пастаноў партыі і ўрада аб арганізацыі навучальнага года, аб стварэнні студэнтам усіх неабходных умоў для паспяховай вучобы.

ПРАЗРЫСТАЯ ШЫРМА

Праслаўуты «ідэолаг» германскага фашызма барон Альфрэд Розенберг зрабіў сенсацыйнае адкрыццё: аказваецца, грамадзянская вайна ў Іспаніі арганізавана... яўрэямі ў помсту за тое, што каралева Ізабела некалькі вякоў назад выгнала іх з Іспаніі.

Адкрытыя думкі аўтара «Міфа XX стагоддзя» сведчаць аб тым, што фашысцкія фюрэры пазбаўлены пачуцця гумару. Але калі так гаворыць і піша адзін з вяршальнікаў лёсу III імперыі, трэба запытацца, якія-ж выказванні іншых фашысцкіх заправіл? Дастаткова перагартаць камплект «Фелькішэр Беабахтэр» (да рэчы, рэдактуемага тым-жа Розенбергам) або «Ангрыфа», які да гэтага часу хавае ў сваіх сценах смуродны дух першага свайго рэдактара Гебельса, каб атрымаць аб гэтым уяўленне.

Няма такой хлусні, паклёпу, правакацыі, няма такой бязглуздзіцы, ад якой парашылі-б устрымацца фашысцкія журналісты пры «асвятленні» іспанскіх падзей. Чытаеш напоеныя слінай шалёнай сабакі артыкулы, карэспандэнцыі, тэлеграмы—і здзіўляешся: ці мог чалавек, які знаходзіцца ў здаровым розуме і цвёрдай памяці, выдумаць нешта падобнае?

«Ангрыф» хваліцца тым, што ён накіраваў у Іспанію цэлую авіяэкспедыцыю. Паглядзім, што паведамляюць яе ўдзельнікі.

«Мадрыдскія комуністы атрымалі загад з Масквы: як толькі пачнецца эвакуацыя — атруціць гарадскі вадаправод. Ужо загатоўлены прабіркі з бактэрыямі чумы і сапа. Разлік Комінтэрна просты. Войскі генерала Франко не павінны знайсці ў Мадрыдзе ні аднаго жывога чалавека».

З пачуццём агіды перагортваеш старонку. І адразу-ж натыкаешся на чарговую гнуснасць:

«Урад Ларго Кабальера прыняў рашэнне расстрэльваць малых дзяцей афіцэраў, якія змагаюцца ў радах паўстанцаў» (чытай — фашысцкіх мяцежнікаў).

Судова-медыцынскім работнікам добра вядомы выпадкі, калі прыціснуты да сцяны неабвяржальнымі ўлікамі рэцыдывіст «падкідвае» свае злачынствы іншаму. Так здарылася і з фашысцкімі разбойнікамі.

Нават варожы рэспубліканцам англійскі кансерватыўны друк вымушан прызнаць, што народная армія Іспаніі ўсюды сустракае самы цёплы, самы ветлівы, самы прыяцельскі прыём насельніцтва. Наадварот, найміты Франко трымаюць сябе ў захваченых імі гарадах, як рабаўладары. Нельга западозрыць, скажам, карэспандэнта «Таймс» у тым, што ён сімпатызуе ўраду Ларго Кабальера. Але вось у газеце «Таймс» мы знаходзім такія радкі:

«Рэспубліканскія атрады трымаюць сябе выключна карэктна. Адзін з вышэйшых камандзіраў мадрыдскага ўрада генерал Мангада падкрэсліў у сваёй адозве войскам, што суровае захаванне законаў, караючых паўстанцаў, не павінна насіць самачыннага характару. Усякія асабістыя выступленні ў гэтай галіне будуць сурова спыняцца. У той-жа час у лагеры генерала Франко самачынная расправа дамінірує».

Так піша карэспандэнт органа буйнай буржуазіі.

Дэмакратычны друк Заходняй Еўропы поўны паведамленняў аб жорсткім, разбэшчаным тэроры фашысцкіх генералаў. Дакладныя дакументальныя даныя*) прымушаюць гаварыць, што генерал Франко шырока карыстаецца «вопытам» і падтрыманнем германскіх нацыянал-соцыялістаў не толькі ў правядзенні ваенных аперацый, але і ў справах «унутранога кіравання». Франко неяк заявіў аднаму замежнаму карэспандэнту: «калі патрабуецца, я павешу кожнага пятага іспанца». Гэта адзінае з усіх абавязацельстваў, якое генерал выконвае. Гітлераўскія советнікі, якія засядаюць у штабах мяцежнікаў, у ваенна-палявых судах і ўзначальваюць штурмавыя калоны Замежнага легіёна, кіруюць і гэтай галіной дзейнасці Франко-вешацеля.

Усяму свету вядома, што іспанскія фашысцкія бандыты пры падтрыманні і пад кіраўніцтвам германскіх фашыстаў забіваюць рабочых, сялян, жанчын, аддаюць агню і мечу цэлыя правінцыі. Усяму свету вядома, што з германскіх самалётаў мяцежнікі бамбардыруюць іспанскія гарады. Усяму свету вядома, што германскімі бомбамі мяцежнікі знішчаюць насельніцтва Іспаніі, германскімі газамі атручваюць тысячы безабаронных мірных жыхароў.

Шалёная кампанія, узнятая германскімі газетамі, мае мэтаю ўтоіць той факт, што мяцеж, узняты іспанскімі фашыстамі, з'яўляецца часткай таго наступлення, якое сусветная рэакцыя вядзе супроць сіл дэмакратыі і міру ва ўсім свеце, з'яўляецца адным са звенняў падрыхтоўкі вайны.

* * *

Энергічная і поўная дастоінства заява прадстаўніка СССР камітэту па пытаннях неўмяшання ў іспанскія справы прыкавала ўсеагульную ўвагу. Усе чэсныя людзі, усе шчырыя набоpнікі міру разумеюць, што адказнасць за становішча, якое стварылася зараз у Іспаніі, цалкам ляжыць на фашысцкіх краінах. «Дэйлі Геральд» — газета, якая не адрозніваецца асобай паслядоўнасцю ў пытаннях вайны і міру і адлюстроўвае хістанні і ваганні лейбарыстаў— і тая знайшла падыходзячае слова:

«Совецкая дэкларацыя будзе сустрэта ў Лондане са змешаным пачуццём палягчэння і сораму. Палягчэння — таму, што знайшоўся ўрад, які ўзяў на сябе смеласць зрабіць такі крок. Сораму — таму, што гэты ўрад не брытанскі ўрад».

Рэакцыйны друк усіх краін, у асаблівасці, вядома, германскі, італьянскі і партугальскі, сустрэлі совецкія заявы ў штыкі. Ясныя, цвёрдыя, недвухсэнсавыя словы совецкага дэлегата, вуснамі якога гаворыць вялікая соцыялістычная краіна, прыйшліся не па густу тым, хто пад сцягам неўмяшання праводзіў бессаромную палітыку снабжэння мяцежнікаў грашыма, зброяй, боепрыпасамі для барацьбы супроць законнага іспанскага ўрада, тым, хто разлічвае пажывіцца на крыві іспанскіх працоўных.

Факт застаецца фактам. 500 германскіх і італьянскіх самалётаў, 120 танкаў, 300 гармат, тысячы кулямётаў, многія сотні ваенных інструктароў — вось вынікі «неўмяшання» фашысцкіх краін. Факт застаецца фактам. Партугалія зрабілася плацдармам для фармавання фашысцкіх часцей.

Германскія караблі накіроўваюць дулы сваіх дальнабойных гармат на іспанскае ўзбярэжжа. «Юнкерсы» безупынна перавозяць салдат з Марока ў Кадыкс. Такім шляхам ужо перакідана 10.000 мараканцаў, якія знаходзяцца зараз на подступах да Мадрыда.

«Як галодныя груганы, — пісаў нядаўна выдатны германскі прафесар Хаусхофер, — павінны мы сядзець на плоце гісторыі і сачыць за тым, ці няма дзе кавалка, які маглі-б ухапіць для нас». Такім «кавалкам» для Гітлера ўяўляецца Марока, Балеарскія астравы. Ён марыць аб манаполіях у Іспаніі, аб пананаванні над Мадрыдам, аб стварэнні дадатковага фашысцкага фронту на заходняй граніцы Францыі. Ён імкнецца аблягчыць выспяванне фашысцкіх элементаў у самой Францыі.

«Неўмяшанне», як яго разумелі і разумеюць фашысты, служыць шырмай, якая прыкрывае злачынную работу супроць народу Іспаніі.

Б. БЕЛАГОРСКІ.

*) Яны апублікаваны Лонданскім грамадскім камітэтам па расследванню фактаў замежнай дапамогі іспанскім мяцежнікам.

НА ПАСЯДЖЭННІ ПРЭЗІДЫУМА ЦВК БССР

15 кастрычніка пад старшынствам тав. Чарвякова адбылося чарговае пасяджэнне прэзідыума ЦВК БССР. Прэзідыум заслухаў даклад тав. Ласмана (оргаддзел ЦВК БССР) аб ходзе правядзення сходаў выбаршчыкаў і падрыхтоўцы да пленумаў сельскіх советаў.

Па ўсіх гарадах і раёнах Совецкай Беларусі распачалася справаздачная кампанія советаў. Гэта работа праходзіць пад знакам паглыбленага абмеркавання праекта сталінскай Канстытуцыі, далейшага ўмацавання совецкай дэмакратыі і яшчэ большага ўцягнення працоўных у непасрэднае кіраўніцтва дзяржавай на аснове карэннага паляпшэння работы советаў.

Па няпоўных даных з 71 раёна БССР на 14 кастрычніка па рэспубліцы праведзена 11.769 сходаў па абмеркаванню праекта Канстытуцыі. На сходах прысутнічала 1.025.314 чалавек, унесена 2.662 дадаткі і змены. Пераважная частка прапаноў адносіцца да X раздзела «Аб асноўных правах і абавязках грамадзян».

У сваіх выступленнях працоўныя БССР, як і ўсе народы Совецкага Саюза, аднадушна адабраюць праект сталінскай Канстытуцыі. Усе выступленні прасякнуты бязмежнай любоўю і адданасцю комуністычнай партыі, вялікаму **Сталіну**.

Значна ўзрасла вытворчая актыўнасць працоўных, развіваецца стаханаўскі рух. Па Бабруйску, Магілеву і іншых гарадах рэспублікі рад перадавых прадпрыемстваў датэрмінова выканалі гадавыя планы і рыхтуюцца рапартаваць з'езду Советаў аб перавыкананні сваіх планаў, аб сапраўднай стаханаўскай рабоце.

У Лучынскім сельсовеце, Рагачоўскага раёна, 56 аднаасобных гаспадарак уступілі ў калгас у часе абмеркавання праекта сталінскай Канстытуцыі.

Многія советы палепшылі работу сваіх масавых звенняў. У Браткаўскім сельсовеце, Капыльскага раёна, наладжана работа абароннай секцыі, калгаснікі вывучаюць кавалерыйскую справу, падрыхтоўваюцца варашылаўскія стралкі.

У радзе раёнаў справаздачныя сходы праходзяць пры надзвычайна вялікай актыўнасці выбаршчыкаў. У Барысаўскім раёне праведзена 60 сходаў, яўка на якія дасягае 95 проц. У лесапільным цэху № 1 дрэваапрацоўчага камбіната (Бабруйск) на сход з'явілася 100 проц. рабочых і пераважная большасць членаў іх сем'яў. Па 12 выбарчых участках Заслаўскага раёна на сходах прысутнічала 94 проц. выбаршчыкаў, у тым ліку жанчын 98 проц. Многія сельскія советы забяспечылі арганізацыю дзіцячых пакояў на час сходаў.

Значна выраслі патрабаванні працоўных да сваіх дэпутатаў. На справаздачах дэпутатаў і советаў шырока разгортваецца крытыка недахопаў, правяраецца выкананне наказаў. Дэпутатаў, якія не апраўдалі давер'я выбаршчыкаў і не справіліся са сваёй работай, працоўныя выводзяць са складу гарадскіх і сельскіх советаў, на іх месца выбіраюцца ў советы лепшыя стаханаўцы прадпрыемстваў і калгасных палёў. Па Барысаўскаму раёну 15 чалавек адклікана са складу дэпутатаў, выбарчыя сходы адклікалі таксама трох старшынь сельскіх советаў і гэта афармлена на пленумах советаў.

Аднак, у радзе раёнаў БССР (Ветка, Добруш і інш.) слаба падрыхтаваліся да справаздачнай кампаніі советаў. У Сівенскім сельсовеце (Веткаўскі раён) сходы былі сарваны з прычыны непадрыхтаванасці членаў сельсоветаў да дакладаў, не былі падрыхтаваны памяшканні, слаба апавешчаны выбаршчыкі. У Кармянскім сельсовеце, Добрушскага раёна, на ўчастку «Красный», з 170 выбаршчыкаў з'явілася толькі 93, па дакладу двух дэпутатаў выступіла толькі 3 чалавекі.

У сваім выступленні тав. Чарвякоў адзначыў слабую падрыхтоўчую работу да з'езда Советаў у радзе раёнаў. У Веткаўскім, Добрушскім, Талачынскім і іншых раёнах гэту работу разгарнулі нясвоечасова і не здолелі спалучыць правядзенне гаспадарчых работ з важнейшай работай па падрыхтоўцы да з'езда Советаў. У радзе месц адсутнічае патрэбная падрыхтоўка да сходаў з боку дакладчыкаў.

Прэзідыум ЦВК у сваёй пастанове абавязаў старшынь райвыканкомаў праверыць становішча падрыхтоўкі сельскіх советаў і дэпутатаў да справаздач, дакладна выконваючы дырэктывы ЦВК па гэтаму пытанню, штодзённа кіраваць гэтай работай. У кожным дакладзе сельскага совета і дэпутатаў павінны быць падведзены вынікі абмеркавання праекта сталінскай Канстытуцыі і работы советаў.

Прэзідыум ЦВК абавязаў старшынь РВК дакладна ў вызначаныя тэрміны інфармаваць ЦВК аб ходзе справаздач і правядзення пленумаў сельскіх і гарадскіх советаў.

На гэтым-жа пасяджэнні прэзідыума былі ўручаны граматы і каштоўныя падарункі ЦВК і СНК БССР арганізатарам фізкультурнага параду ў Менску і выступлення фізкультурнага тэхнікума на парадзе ў Маскве. Сярод узнагароджаных граматамі — тт. Кудзелька І. Ф., Аўгустайціс А. В., Кузняцоў Л. С., палкоўнік Мельнікаў і іншыя. 10 чалавек, сярод іх інструктары фізкультуры завода імя Варашылава і фабрыкі «Кастрычнік» тт. Шаршэўскі і Гразоўскі атрымалі каштоўныя падарункі.

За працоўны гераізм і выдатныя поспехі ў выкарыстанні трактароў у сельскай гаспадарцы трактарыст Пухавіцкай МТС тав. Ліпеня ўзнагароджан граматай ЦВК і СНК.

Тав. Чарвякоў, вітаючы ўзнагароджаных, паставіў перад фізкультурнымі работнікамі рад задач у разгортванні спорту ў калгасах і соўгасах БССР.

З адказным словам выступіў тав. Кудзелька. Ён запэўніў, што ўзнагароды ўрада БССР яшчэ больш мабілізуюць масы фізкультурнікаў рэспублікі на выкананне ўскладзеных на іх ганаровых задач.

УСЕНАРОДНАЕ АБМЕРКАВАННЕ ПРАЕКТУ КАНСТЫТУЦЫІ СССР

ШЧАСЦЕ ЛЕЙБЫ ДАЗОРЦАВА

КАРМА. У доме соцкультуры сабраліся калгаснікі сельгасарцелі «Свабода», Кармянскага раёна, каб абмеркаваць праект сталінскай Канстытуцыі. Пасля таго, як зачыталі праект новай Канстытуцыі, першым папрасіў слова калгаснік Лейба Дазорцаў.

—Вельмі пакутным было маё жыццё,—кажа ён.—З 10 гадоў я пашоў батрачыць да шынкара. Быў кучарам, пасвіў жывёлу. За ўсякае глупства мяне гаспадары збівалі. Сумна прайшла мая маладосць.

Зусім інакш жывуць мае дзеці. Дачка Гнеся зараз з'яўляецца асістэнтам гінекалагічнай клінікі. Рахіль — супрацаўнік Акадэміі навук, Эля — дарожны інжынер, Ганя — аўтатэхнік, Куна працуе ў рэспубліканскай партыйнай школе.

Усе яны зараз жывуць радасна і шчасліва. А іх шчасце ёсць і маё шчасце. Дзякую і век буду дзякаваць за бацькоўскія клопаты дарагому і любімаму правадыру народаў Іосіфу Вісарыёнавічу Сталіну.

Пасля т. Дазорцава ўзяў слова т. Лейзераў. Яго выступленне было прасякнута любоўю да таго, хто так многа клапоціцца аб працоўных, да роднага таварыша Сталіна.

Калгаснікі ўзялі на сябе абавязацельствы: сустрэць VIII Усесаюзны і XII усебеларускі з'езды Советаў поўным завяршэннем усіх сельскагаспадарчых работ.

І. КАВАЛЁЎ.

МОЦНА ТРЫМАЙЦЕ ВІНТОЎКІ Ў РУКАХ

З вялікай радасцю я чытала праект сталінскай Канстытуцыі.

У гэтым годзе я пасылаю ў нашу слаўную Чырвоную Армію двух сваіх сыноў. Абодва яны комсамольцы, развітыя і здаровыя. Як гэтыя два сыны, так і астатнія чатыры выхаваны і выйшлі ў людзі толькі дзякуючы совецкай уладзе. Бацька іх памёр у 1919 годзе. Іх родным, любімым бацькам, які штодзённа клапоціцца аб дзецях працоўных, з'яўляецца Іосіф Вісарыёнавіч **Сталін**.

Я выгадавала 6 сыноў—комуністаў і комсамольцаў.

На развітанне з маімі дзецьмі, якія ўходзяць у Чырвоную Армію, я ім скажу: «Дарагія дзеці! Моцна трымайце вінтоўкі ў сваіх руках. Будзьце пільнымі вартавымі граніц нашай слаўнай радзімы».

Праз два гады я пашлю ім на змену майго малодшага сына Яшу.

Пенсіянерка Хая ЗІЛЬБЕРТ.
м. Чачэрск.

Калгаснікі калгаса імя Кірава, Брагінскага раёна, за прапрацоўкай сталінскай Канстытуцыі Саюза ССР. Фото Цалуйка Я. М. (БСФ).

ПАЎНАТА ЖЫЦЦЯ І ШЧАСЦЯ

ЧАШНІКІ. У сувязі з падрыхтоўкай да надзвычайных з'ездаў Советаў працоўныя Чашніцкага раёна глыбока і ўсебакова абмяркоўваюць праект сталінскай Канстытуцыі.

Бязмежную любоў і адданасць комуністычнай партыі і вялікаму Сталіну за клопаты аб людзях, за радаснае шчаслівае жыццё выказваюць працоўныя на сходах і ў гутарках пры абмеркаванні гэтага гістарычнага дакументу.

— Праект Канстытуцыі — гэта радасць жыцця, — заявіў брыгадзір калгаса імя Чапаева Антон Падрэз. — У кожным радку адчуваеш сталінскія клопаты аб працоўных.

— Толькі пры совецкай уладзе працоўныя адчулі паўнату жыцця і шчасця. Як зяніцу вока мы павінны берагчы і ахоўваць нашу Канстытуцыю і роднага нашага правадыра таварыша Сталіна, — кажа 55-гадовы калгаснік сельгасарцелі «Антаполле» тав. Мінянкоў.

У калгасе «Чырвоная Дуброва», Лукамскага сельсовета, у часе абмеркавання праекту Канстытуцыі выступіла 70-гадовая калгасніца Доўгая.

— Калісьці я вельмі баялася старасці, — сказала яна. — Цяпер мне старасць не страшна, бо аб нас, старых, клапоціцца партыя, аказвае нам дапамогу. Мне нехапае слоў, каб выразіць ад усёй душы сваё дзякуй нашаму дарагому Сталіну.

Вартаўнік калгаса «Ротніца» Якаў Паўроз пры абмеркаванні 131 артыкула праекту Канстытуцыі аб абавязках грамадзян па ахове і ўмацаванню соцыялістычнай уласнасці ўзяў на сябе абавязацельства яшчэ больш пільна сачыць за калгасным дабром.

— Зусім правільна, — заявіла ў сваім выступленні калгасніца калгаса «Чырвоны росквіт» Апячонак Наста, — запісана ў 12 артыкуле Канстытуцыі, што «праца ў СССР з'яўляецца абавязкам кожнага здольнага да працы грамадзяніна» па прынцыпу: «хто не працуе, той не есць». Працуючы ўдарніцай, я маю ўсяго ўдосталь, жыву і радуюся. Дзякуй за такое радаснае жыццё тварцу Канстытуцыі мудраму і любімаму Сталіну!

З вялікім уздымам абмяркоўваюць праект маладыя патрыёты радзімы—прызыўнікі. Трактарыст МТС Павел Шарай кажа:

— Доўга я чакаў дня прызыву. Заключэнне камісіі «годзен» вельмі ўзрадвала мяне, бо «абарона бацькаўшчыны ёсць свяшчэнны абавязак кожнага грамадзяніна СССР». Я добра вывучыў матор трактара, спадзяюся быць і нядрэнным танкістам.

У час абмеркавання праекту Канстытуцыі трактарысты ўзялі абавязацельствы аб павышэнні прадукцыйнасці працы і лепшым скарыстанні машын. Гэтыя абавязацельствы некаторыя трактарысты ўжо выканалі.

Трактарыст Купрэенка Уладзімір і трактарыстка Унуковіч Лёкса на месяц раней тэрміну выканалі гадавы план работы на трактары «ХТЗ» на 140 проц., зэканоміўшы 966 кілограмаў гаручага. На 141 проц. выканалі гадавое заданне і зэканомілі гаручае трактарысты 9-й брыгады Афанас Алейнік і Дуня Атрашкевіч. Перавыканалі гадавую норму выпрацоўкі на 98 га, адначасова зэканоміўшы 684 кілограмы гаручага, трактарысты Ігнат Міжнуй і Марыя Кінько.

ГРЫГОР'ЕЎ.

УЗОРНА ПРАВЕСЦІ РАЁННЫЯ ВЫСТАЎКІ

Ва ўсіх раёнах рэспублікі ў кастрычніку адбудуцца раённыя сельскагаспадарчыя выстаўкі, на якіх будуць паказаны лепшыя дасягненні калгасаў, соўгасаў, МТС. Раённыя выстаўкі гэтага года набываюць асаблівую ўвагу таму, што яны падвядуць першыя вынікі стаханаўскага руху ў сельскай гаспадарцы.

Другой асаблівасцю з'яўляецца тое, што яны прадстаўляюць важнейшы этап падрыхтоўкі да ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі. У раёнах павінны быць выяўлены нашы рэсурсы ўсесаюзнага значэння, з якімі наша рэспубліка будзе выступаць на ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы.

Сёлета трэба папярэдзіць памылкі мінулых гадоў, калі дэманстраваліся экспанаты, якія нічога цікавага не прадстаўлялі. Такія «экспанаты» адцягваюць увагу наведвальнікаў ад сапраўды цікавых экспанатаў, загружаюць экспертныя камісіі і наогул паніжаюць значэнне выстаўкі.

Мала паказаць толькі цікавы экспанат, скажам сноп, або добрае зярно з участка з высокай ураджайнасцю, — мала паказаць высокаўдойную карову, упітаны маладняк жывёлы. Трэба паказаць, як атрыман высокі ўраджай, якім спосабам раздоена карова, як дагляд аліся цяляты і т. д. У сувязі з гэтым набывае асабліва важнае значэнне арганізацыя паказу метадаў работы.

Важнейшым сродкам такога паказу з'яўляецца добра складзеная характарыстыка экспанату, так званы аграпашпарт. У гэтым аграпашпарце павінны быць у кароткай і даступнай форме паказаны асноўныя прыёмы агратэхнікі, якія прымяняліся на ўчастку, адкуль прадстаўлен экспанат. Але, на жаль, ёсць выпадкі, калі да складання аграпашпарта адносяцца фармальна.

Возьмем Чачэрскі раён. Тут аграном т. Ганчароў запісаў у аграпашпарце экспаната ільну з калгаса імя Гікало, што пад гэты лён, пасеяны на цаліне, на 1,5 гектара пакладзена 10 цэнтнераў калійнай солі і 5 цэнтнераў попелу. Аграном т. Косцін узяў пад сумненне гэту норму, а загадчык райза т. Кузмянкоў заявіў, што ён ведае гэты лён і што пад яго не клалі ніякіх угнаенняў, а вырас лён добры таму, што пасеян на цаліне.

Аграпашпарт павінен складацца сумесна з брыгадзірамі, звеннявым, старшынёй калгаса. Ён дакладна павінен адбіваць фактычную агратэхніку, інакш яго зусім не трэба складаць, бо ён не прынясе карысці.

Адным з найбольш цікавых і даступных метадаў папулярызацыі лепшых дасягненняў калгасаў і соўгасаў з'яўляецца тлумачэнне экспаната самімі экспанентамі-стаханаўцамі. Гэты метад павінен быць шырока выкарыстан.

Неабходна звярнуць сур'ёзнейшую ўвагу на знешняе афармленне выставак. Побач з прывядзеннем у прыгожы выгляд саміх экспанатаў, трэба паклапаціцца аб упрыгожанні выставачных памяшканняў і тэрыторыі выстаўкі. Выстаўка шмат выйграе ад умелага яе дэкаравання.

Да раённых выставак засталося ўсяго некалькі дзён, і гэтыя дні трэба поўнасцю скарыстаць для падрыхтоўчых работ. Раённыя выстаўкі патрэбна правесці ўзорна, пературарыць іх у масавае свята калгаснай вёскі.

П. БРАНАВЕЦ.

ЖЫВЁЛАГАДОЎЛЯ БССР НА УСЕСАЮЗНАЙ С.-Г. ВЫСТАЎЦЫ

Перадавыя калгасы, фермы, інкубатарна-птушкаводныя станцыі, стаханаўцы жывёлагадоўлі БССР падрыхтоўваюць экспанаты да Ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі 1937 года.

Экспанаты жывёлагадоўлі, прадстаўленыя ўжо 55 калгасамі, 3 інкубатарна-птушкоўднымі станцыямі і паасобнымі калгаснікамі, ярка адлюстроўваюць поспех калгаснага ладу і росквіт соцыялістычнай жывёлагадоўлі.

Добрыя экспанаты падрыхтаваў калгас «Чырвоная Бярэзіна», Бабруйскага раёна. Карова «Белка» з групы, якая абслугоўваецца даяркай Ефрасіняй Чарнецкай, дала за 8 месяцаў 5.510 літраў малака. Вышэйшы сутачны ўдой — 48 літраў. Гэты калгас у бягучым годзе атрымаў ад 90 кароў 166 тысяч літраў малака, або 1.844 літры ў сярэднім на кожную карову.

Даяркі-стаханаўкі адкінулі існаваўшыя дагэтуль «нормы» ўдойнасці. Рыхтуючыся да Ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі, даяркі змагаюцца за новыя і новыя рэкорды.

Скромная даярка Верыга з соўгаса Лошыца, Менскага раёна, паказала, што можа даць карова чырвонай беларускай пароды. Ад каровы «Красулі» ў бягучым годзе за 90 дзён атрымана 2.336 літраў.

Добрыя рэзультаты ў развіцці свінагадоўлі пакажа калгас «Культфронт», Віцебскага раёна. Свінарка Анна Мартынава ў мінулым годзе ад 4-х свінаматак атрымала 81 парасё і ўсіх іх зберагла. У бягучым годзе ад 8 матак за першы апарос атрымана 135 парасят, у сярэднім па 17 на матку. Свінаматкі «Гануля» і «Дунька» з групы, якая абслугоўваецца Мартынавай, далі ў мінулым годзе па 18 парасят, а ў бягучым годзе — па 20. Жывая вага кожнай свінаматкі—175 кілограмаў.

Птушкагадоўчая ферма калгаса «Чырвоны лес», Хойніцкага раёна дабілася самага мінімальнага адыходу куранят. Захавана куранят 97,5 проц.

Адбор экспанатаў працягваецца.

Александр Сергеевіч ПУШКІН

У БЕЛАГОРСКАЙ КРЭПАСЦІ

(Урывак з аповесці „Капітанская дачка“)

Аднойчы вечарам (гэта было ў пачатку кастрычніка 1773 года) сядзеў я дома адзін, слухаючы выццё восеньскага ветру і гледзячы ў акно на хмары, якія беглі каля месяца. Прыйшлі мяне клікаць ад імя каменданта. Я адразу-ж пайшоў. У каменданта застаў я Швабрына, Івана Ігнаціча і казацкага ўрадніка. У пакоі не было ні Васілісы Егораўны, ні Мар'і Іванаўны. Камендант са мной прывітаўся з выглядам заклапочаным. Ён замкнуў дзверы, усіх пасадзіў апроч урадніка, які стаяў пры дзвярах, дастаў з кішэні паперку і сказаў нам: «Панове афіцэры, важная навіна! Слухайце што піша генерал». Тут ён узздзеў акуляры і прачытаў вось што:

«Пану каменданту Белагорскай крэпасці, капітану Міронаву. Сакрэтна.

Гэтым паведамляю вам, што ўцёклы з-пад варты данскі казак і раскольнік Емельян Пугачоў, зрабіўшы страшэнны ўчынак прыняццем на сябе імя нябожчыка імператара Пятра III, сабраў злачынскую шайку, падняў узрушанне ў яіцкіх сельбішчах і ўжо ўзяў і зруйнаваў некалькі крэпасцей, учыняючы ўсюды грабежніцтвы і смяротныя забойствы. Таму, атрымаўшы гэта, маеце вы, пане капітан, адразу-ж ужыць патрэбныя захады да адбіцця ўспомненага злачынніка і самазванца, а калі льга, і да поўнага знішчэння яго, калі ён рушыць на крэпасць, даверапую вашым клопатам».

«Ужыць патрэбныя захады! — сказаў камендант, здымаючы акуляры і згортваючы паперку. — чуеш ты, лёгка сказаць. злачыннік, відаць, моцны, а ў нас усяго 130 чалавек, не лічачы казакаў, на якіх дрэнная надзея (не ў дакор няхай табе будзе сказана, Максімыч). Ураднік усміхнуўся. Аднак нічога не зробіш, панове афіцэры! Будзьце напагатове, пастаўце варту і начныя дазоры; у выпадку нападу, зачыняйце браму і выводзьце салдат. Ты, Максімыч, глядзі добра за сваімі казакамі. Гармату агледзець і добра вычысціць. А самае важнае— трымайце ўсё гэта ў сакрэце, каб у крэпасці ніхто не мог дазнацца раней часу».

Раздаўшы гэтыя загады, Іван Кузміч нас пусціў. Я вышаў разам са Швабрыным, разважаючы аб тым, што мы чулі. — «Як ты думаеш, чым гэта скончыцца?» — запытаў я яго. «Бог яго ведае, — адказаў ён, — пагладзім. Важнага пакуль яшчэ нічога не бачу. Калі-ж...». Тут ён задумаўся і ў разгубленасці пачаў насвістваць французскую арыю.

Не гледзячы на ўсю нашу асцярожнасць, чутка аб з'яўленні Пугачова разышлася па крэпасці. Іван Кузміч, хоць і вельмі паважаў сваю жонку, але ні за што на свеце не раскрыў бы ёй свайго службовага сакрэту. Атрымаўшы ліст ад генерала, ён даволі спрытным парадкам выправадзіў Васілісу Егораўну, сказаўшы ёй, што быццам-бы айцец Герасім мае з Орэнбурга нейкія дзіўныя весткі, якія трымае ў вялікім сакрэце. Васіліса Егораўна адразу-ж зажадала пайсці ў госці да пападзі і, паслухаўшы Івана Кузміча, узяла з сабой і Машу, каб ёй не было сумна адной.

Іван Кузміч, застаўшыся за поўнага гаспадара, адразу паслаў па нас. А Палашку замкнуў у клеці, каб яна не магла нас падслухаць. Васіліса Егораўна вярнулася дадому, не паспеўшы нічога выведаць ад пападзі і дазналася, што калі яе не было дома, у Івана Кузміча адбылася нарада і што Палашка сядзела пад замком. Яна здагадалася, што муж яе ашукаў і стала перад ім з допытам. Але Іван Кузміч падрыхтаваўся да нападу. Ён ніяк не збянтэжыўся і жвава адказаў сваёй цікаўнай жонцы: «А чуеш ты, родненькая, бабы нашы ўздумалі ў печах паліць саломай; а ад гэтага можа быць няшчасце, то я даў цвёрды загад, каб больш бабы саломай у печах не палілі, а каб палілі галлём і ломам». — «А на што-ж табе трэба было замыкаць Палашку? — запытала каменданціха. — За што небарака дзеўка адседзела ў клеці, пакуль мы не вярнуліся?». — Іван Кузміч не падрыхтаваўся да такога запытання, ён зблытаўся і прамармытаў штосьці вельмі нескладанае. Васіліса Егораўна ўбачыла хітрасць свайго мужа; але, ведаючы, што нічога ад яго не даб'ецца, спыніла свае запытанні і распачала гаворку пра салёныя гуркі, якія Акуліна Памфілаўна ставіла вельмі ўжо нейкім адмысловым спосабам. Усю ноч Васіліса Егораўна не магла заснуць і ніяк не магла здагадацца, што-б такое магло быць у галаве яе мужа, пра што ёй не можна было ведаць.

На другі дзень, варочаючыся з імшы, яна ўбачыла Івана Ігнацьевіча, які выцягваў з гарматы анучкі, каменьчыкі, трэскі, калодачкі і ўсялякае смецце, напханае ў яе дзецьмі. «Што-б маглі значыць гэтыя вайсковыя падрыхтаванні? — думала каменданціха: — ці не чакаюць нападу кіргізцаў? Але няўжо Іван Кузміч таіўся-б ад мяне з такім глупствам?». Яна паклікала Івана Ігнаціча, маючы цвёрдыя намеры выведаць ад яго гэтую таемную справу, якая не давала спакою дамскай яе цікаўнасці.

Васіліса Егораўна зрабіла яму некалькі заўваг наконт гаспадаркі, як той суддзя, які пачынае следства пытаннямі пабочнымі, каб спачатку давесці да бяздзейнасці асцярожнасць адказчыка. Пасля, памаўчаўшы колькі хвілін, яна глыбока ўздыхнула і сказала, ківаючы галавой: «Божачка ты мой! Бач якія навіны! Што з гэтага будзе?».

— Нічога цётачка! — адказаў Іван Ігнаціч. — бог дасць усё добра будзе: салдат у нас даволі, пораху многа, гармату я вычысціў. Можам даць добра Пугачову. Бог паможа што ўсё будзе як найлепей!

«А што за чалавек гэты Пугачоў?» — запытала каменданціха.

Тут Іван Ігнаціч убачыў, што прагаварыўся і прыкусіў язык. Але ўжо было позна. Васіліса Егораўна прымусіла яго ва ўсім прызнацца, даўшы яму слова не расказваць аб тым нікому.

Васіліса Егораўна стрымала сваё абяцанне і нікому не сказала ніводнага слова, апроч адной пападзі, і то толькі таму, што карова яе хадзіла яшчэ ў стэпу і магла быць схоплена злачынцамі.

Неўзабаве ўсе загаварылі аб Пугачове. Гутаркі былі розныя. Камендант паслаў урадніка з даручэннем выведаць добра аб усім па суседніх паселішчах і крэпасцях. Ураднік вярнуўся праз два дні і заявіў, што ў стэпу вёрст за 60 ад крэпасці бачыў ён многа агнёў і чуў ад башкірцаў, што ідзе нябачаная сіла. Тым часам больш нічога пэўнага ён сказаць не мог, бо ехаць далей збаяўся.

У крэпасці паміж казакаў льга стала заўважыць незвычайнае хваляванне; на ўсіх вуліцах яны збіраліся ў кучкі, ціха гаварылі паміж сабой і разыходзіліся, убачыўшы драгуна ці гарнізоннага салдата. Падасланы былі да нас выведчыкі. Юлай, хрышчоны калмык, зрабіў каменданту важны данос. Паказанні ўрадніка, паводле слоў Юлая, былі няпраўдзівыя; вярнуўшыся хітры казак паведаміў сваім таварышам, што ён быў у бунтаўшчыкоў, даходзіў да самага іх начальніка, які дапусціў яго да сваёй рукі і доўга з ім гутарыў. Камендант адразу-ж пасадзіў урадніка пад варту, а Юлая назначыў на яго месца. Гэтую навіну казакі спаткалі з выразным нездавальненнем. Яны моцна выказвалі сваё абурэнне і Іван Ігнаціч, выканаўца каменданцкага распараджэння, на свае вушы чуў, як яны гаварылі: «Пачакай, будзе табе, гарнізонны пацук! Камендант думаў у той-жа дзень дапытаць свайго арыштанта; але ўраднік уцёк з-пад варты, мусіць, пры дапамозе сваіх аднадумцаў.

Новая акалічнасць павялічыла каменданцкую трывогу. Злоўлен быў башкірац з бунтаўшчыцкімі лістамі. З гэтага выпадку камендант хацеў зноў сабраць сваіх афіцэраў і для гэтага хацеў зноў выслаць з дому Васілісу Егораўну пад адпаведнай прычынай. Але Іван Кузміч быў чалавек самы адкрыты і праўдзівы, дык ён і не знайшоў іншага спосабу, апроч таго, які ўжо аднойчы ўжываў.

«Чуеш Васіліса Егораўна, — сказаў ён ёй, пакашліваючы. — Айцец Герасім атрымаў, кажуць, з горада...». — «Даволі хлусіць, Іван Кузміч, — перабіла каменданціха; ты, мусіць, хочаш склікаць нараду і пагаварыць пра Емельяна Пугачова; але мяне не ашукаеш». — Іван Кузміч вытрашчыў вочы. «Ну, родненькая, — сказаў ён, — калі ты ўжо ўсё ведаеш, то мусіць такі аставайся; мы пагаворым і пры табе». — «Хіба так, бацечка мой, — адказала яна: — што ты тут хітруеш, пасылай па афіцэраў».

Мы сабраліся зноў, Іван Кузміч пры жонцы, прачытаў нам адозву Пугачова, пісаную якім-небудзь ледзьве пісьменным казаком. Разбойнік абвяшчаў аб сваіх намерах адразу-ж ісці на нашу крэпасць; запрашаў казакаў і салдат у сваю шайку, а камандзіраў угаварваў не праціўіцца, пагражаючы караю ў праціўным выпадку. Адозва напісана была зняважлівымі і моцнымі выразамі і павінна была зрабіць небяспечнае ўражанне на галовы простых людзей.

«Вось гад! — сказала каменданціха. — Што асмельваецца нам гаварыць! Каб вышлі да яго на сустрэчу і каб паклалі яму пад ногі сцягі! Ах сабачы ён сын! Хіба-ж ён не ведае, што мы ўжо сорак год у службе і ўсяго, дзякаваць богу, наглядзеліся. Няўжо знайшліся такія камандзіры, якія паслухалі разбойніка?».

— Здаецца, не павінна быць, — адказаў Іван Кузміч. — А чуваць, што гад заўладаў ужо шмат якімі крэпасцямі.

«Мусіць, ён сапраўды сілу мае», — заўважыў Швабрын.

— А вось зараз будзем ведаць сапраўдную яго сілу, — сказаў камендант, — Васіліса Егораўна, дай мне ключ ад свірна. Іван Ігнаціч, прывядзі адно башкірца і загадай Юлаю прынесці сюды бізуноў.

«Чакай, Іван Кузміч, — сказала каменданціха, устаючы з месца. — Дай выведу Машу куды-небудзь з дому, а то пачуе крык, перапалохаецца. Я таксама, праўду сказаць, не ахвотніца да допыту. Бывайце здаровы».

Катаванне даўней так было ўсталёвана ў звычаях судаводства, што дабрачынны загад, які знішчыў яго, доўгі час не дзейнічаў. Думалі, што ўласнае прызнанне злачынцы неабходна было для яго поўнага абвінавачвання, — думка не толькі не абгрунтаваная, але нават і зусім праціўная здароваму юрыдычнаму сэнсу: бо, калі не прызнанне падсудным віны не бярэцца ў доказ яго нявіннасці, то прызнанне яго яшчэ менш павінна быць доказам яго вінаватасці. Нават і цяпер даводзіцца мне чуць старых суддзяў, якія шкадуюць, што знішчан варварскі звычай. У наш-жа час ніхто і не думаў што без катавання можна абыйсціся, — ні суддзі, ні падсудныя. Значыцца загад каменданта нікога з нас не здзівіў і не ўстрывожыў. Іван Ігнаціч пашоў па башкірца, які сядзеў у свірне пад ключом у каменданціхі, і праз некалькі хвілін нявольніка прывялі ў пярэдні пакой. Камендант загадаў яго да сябе падвесці.

Башкірац з цяжкасцю ступіў цераз парог (ён быў у калодцы) і, зняўшы высокую сваю шапку, спыніўся ля дзвярэй. Я зірнуў на яго і здрыгануўся. Ніколі не забуду гэтага чалавека. Здавалася, што яму год за семдзесят. У яго не было ні носа, ні вушэй. Галава яго была выгалена; замест барады тырчэла некалькі сівых валасоў; ён быў малога росту, худы і згорблены; але вузенькія вочы яго блішчэлі яшчэ агнём. «Эхе! — сказаў камендант, пазнаўшы па гэтых страшных адзнаках аднаго з бунтаўшчыкоў, пакараных у 1741 годзе *). — ты мусіць, стары воўк, бываў у нашых пастках. Ты, відаць, не першы раз ужо бунтуешся, калі ў цябе так гладка выстругана галава. Падыйдзі бліжэй, гавары хто цябе падаслаў?».

Стары башкірац маўчаў і глядзеў на каменданта зусім бессэнсоўным выглядам. «Чаго-ж ты маўчыш? — гаварыў далей Іван Кузміч, — хіба бельмес **) па руску не разумееш? Юлай, запытай у яго па вашаму, хто яго падаслаў у нашу крэпасць?».

Юлай пераказаў татарскай мовай запытанне Івана Кузміча. Але башкірац глядзеў на яго з тым-жа самым выразам і не адказваў ні слова.

«Якшы *), — сказаў камендант; — ты ў мяне загаворыш. Хлопцы! Сцягніце з яго гэты пачварны паласаты халат і выстабнуйце яму спіну. Глядзі-ж, Юлай: добранька яго!».

Два інваліды пачалі раздзяваць башкірца. Твар небаракі адлюстраваў на сабе трывогу. Ён азірнуўся на ўсе бакі, як звярок, злоўлены дзецьмі. Калі-ж адзін з інвалідаў узяў яго рукі і паклаў іх сабе каля шыі, падняў старога на свае плечы, а Юлай узяў бізун і размахнуўся, тады башкірац застагнаў слабым голасам, у якім гучала просьба, і, ківаючы галавой, развявіў рот, у якім замест языка варушылася кароткая кукса.

Усе былі як аглушаны. «Ну, — сказаў камендант: відаць нам ад яго нічога не дабіцца. Юлай, завядзі башкірца ў свіран. А мы, панове, пра сёе-тое яшчэ пагаворым».

Мы пачалі абмяркоўваць наш стан, але раптам Васіліса Егораўна ўвайшла ў пакой засопшыся і з выглядам надзвычай устрывожаным.

«Што гэта з табой зрабілася?» — запытаў здзіўлены камендант.

— Родненькія, бяда! — адказала Васіліса Егораўна. — Ніжнеазёрная забрана сёння зранку. Парабак айца Герасіма толькі што адтуль вярнуўся. Ён бачыў як яе бралі. Камендант і ўсе афіцэры павешаны. Усе салдаты ўзяты ў палон. Так і спадзявайся, што злачыннікі будуць тут.

Нечаканая вестка вельмі мяне ўразіла. Камендант Ніжнеазёрнай крэпасці, ціхі і спакойны малады афіцэр, быў мне знаёмы: месяцы за два перад тым прыязджаў ён з Орэнбурга з маладой сваёй жонкай і спыняўся ў Івана Кузміча. Ніжнеазёрная была ад нашай крэпасці вёрст за дваццаць пяць. З гадзіны на гадзіну трэба было і нам чакаць нападу Пугачова.

Пераклад Кузьмы Чорнага.

---

*) Башкірцы праціўіліся рускай каланізацыі, паднімалі шмат паўстанняў, якія царызм самым жорсткім чынам задушваў. Так пры задушэнні паўстання 1740–1741 гадоў было спалена 696 вёсак, у галоўных удзельнікаў паўстання (301 чалавек) былі адрэзаны насы і вушы.

**) Бельмес — па-татарску «не ведае», у рускую мову перайшло ў сэнсе «зусім», «нічога».

*) Якшы — па-татарску—добра.

ПАДРЫХТОЎКА ДА XIX ГАДАВІНЫ КАСТРЫЧНІЦКАЙ РЭВОЛЮЦЫІ

* Беларускі рэспубліканскі камітэт прафсаюза рабочых лесу і сплаву прэміруе паездкай у Маскву на кастрычніцкія ўрачыстасці 5 лепшых стаханаўцаў, якія выканалі ўзятыя вытворчыя абавязацельствы да XIX гадавіны Кастрычніцкай рэвалюцыі.

* Да святочных дзён на прадпрыемствах дрэваапрацоўчай і лесапільнай прамысловасці рэспублікі прыўрочваецца адкрыццё культурна-бытавых устаноў: на бабруйскім дрэваапрацоўчым камбінаце адкрываюцца яслі на 120 дзяцей, на рэчыцкім лесазаводзе — новы клуб. У клубе абсталёўваецца глядзельная зала на 400 месц.

* Работнікі сувязі БССР сустрэнуць XIX гадавіну Кастрычніка і з'езды Саветаў завяршэннем новых пабудоў і павелічэннем тэхнічнай магутнасці ўстаноў сувязі.

У Копылі і Асвеях здаюцца ў эксплаатацыю новыя дамы сувязі. У дамах будзе змяшчацца пошта, тэлеграф, тэлефонная станцыя і радыёвузел.

У Менску, Дзяржынску, Смалявічах, Петрыкове, Крупках і Дрысе будуць адкрыты новыя вузлы двухбаковай групавой тэлефоннай сувязі. У 8 гарадах пераабсталёўваюцца міжгароднія тэлефонныя станцыі.

Да XIX гадавіны Кастрычніка здаецца ў эксплаатацыю 4-павярховы інтэрнат тэхнікума сувязі ў Менску. (БЕЛТА).

***

РЭЧЫЦА. Днямі старшыня райвыканкома тав. Андраёнак уручыў калгасніцам Бондар Вользе (калгас «Прагрэс») і Брынёвай Аляксандры (калгас «Рэчыцкая праўда») па 6 тысяч рублёў дзяржаўнай дапамогі як шматсямейным. Па 2.000 руб. атрымалі калгасніцы Лапата Марыя і Зянькові Анастасія.

Усяго па раёну на 15 кастрычніка выдана дзяржаўнай дапамогі шматсямейным у размеры 124 тысячы руб. (БЕЛТА).

НОВЫ КЛУБ НА 800 МЕСЦ

ОРША. (Па тэлефону). У дні святкавання гадавіны Кастрычніка на будаўніцтве ільнокамбіната адбудзецца ўрачыстае адкрыццё новага клуба, які разлічан на 800 месц. У клубе будзе абсталявана гукавая кіноўстаноўка, фізкультурная зала. ФРЫДЛЯНСКІ.

ПАДАРУНКІ ДЗЕЦЯМ

Да кастрычніцкіх свят магазіны «Белгастранома» рыхтуюць для дзяцей Менска і гарадоў БССР 40 тысяч падарункаў. Падарункі складаюцца з набору цукерак і розных праннасцей, якія будуць знаходзіцца ў прыгожых кошычках і мяшочках, спецыяльна зробленых у менскіх арцелях імя Крупскай і імя 16-годдзя МЮД'а.

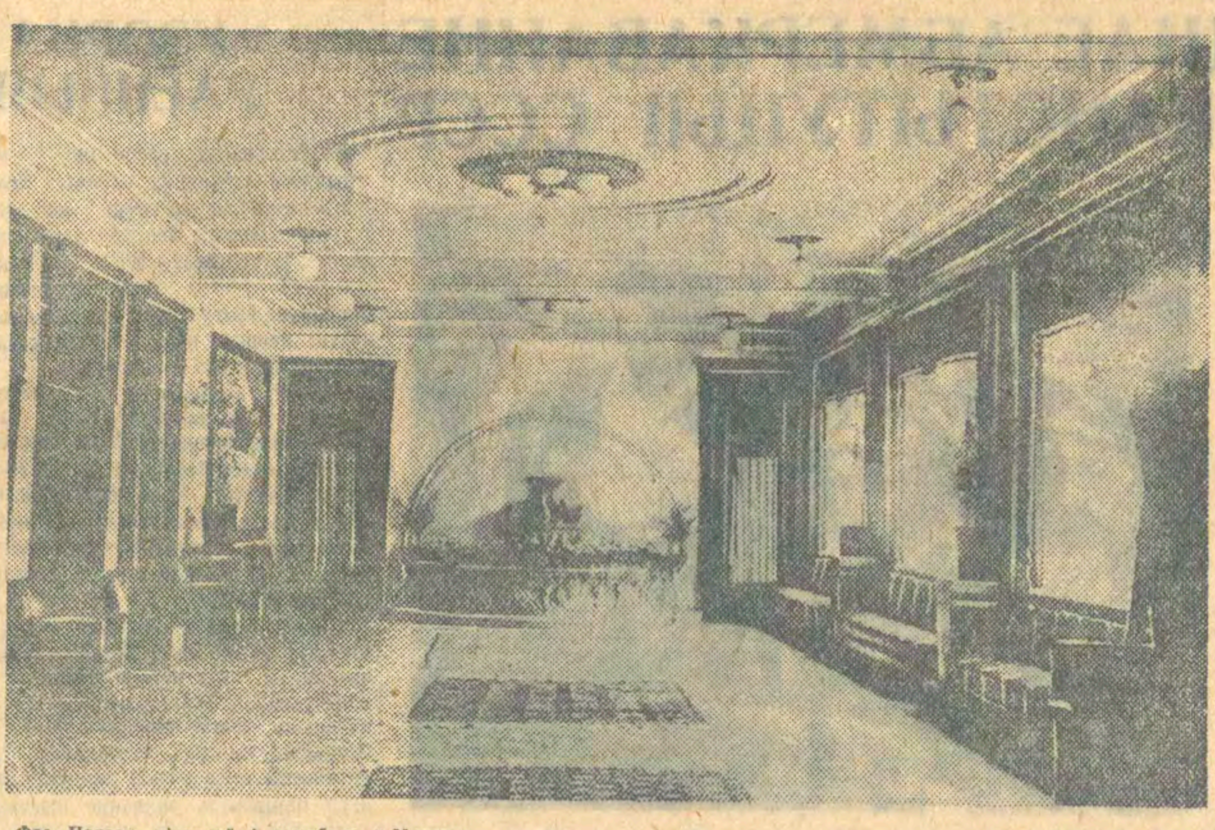

Фае Палаца піонераў і акцябрат у Менску. Фото Каплінскага.

Вечар перакладаў твораў А. С. Пушкіна

Учора праўленне саюза совецкіх пісьменнікаў правяло ў Менску агульнагарадскі літаратурны вечар перакладаў твораў Аляксандра Сергеевіча Пушкіна на беларускую мову. Ва ўступнай прамове паэт Андрэй Александровіч расказаў прысутным аб вялікім рускім паэце, творчасць якога мае выключнае значэнне для ўсіх народаў Совецкага Саюза.

Тав. Александровіч запэўняе, што працоўныя Совецкай Беларусі будуць чытаць добрыя пераклады твораў вялікага рускага паэта.

З чыткай перакладаў выступілі паэты. Мікола Хведаровіч прачытаў урыўкі з «Каўказскага палонніка». Пятро Глебка прачытаў рад лірычных вершаў, майстэрскі ім перакладзеных. А. Куляшоў чытаў урыўкі з паэмы «Цыганы», а Алесь Дудар — шосты раздзел з паэмы «Еўгеній Онегін». Паэты А. Звонак і Півавараў таксама прачыталі пераклады лірычных вершаў А. С. Пушкіна.

Пасля чыткі праведзена абмеркаванне перакладаў.

Вечар трансляваўся па радыё.

12 песень аб Чырвонай Арміі

Партыйнае выдавецтва ЦК КП(б)Б выпусціла з друку асобнай кнігай на рускай і беларускай мовах «ДВАНАЦЦАЦЬ ПЕСЕНЬ», прысвечаных слаўнай рабоча-сялянскай Чырвонай Арміі і яе правадыру — першаму маршалу краіны соцыялізма Клімепцію Ефрэмавічу Варашылаву.

Кніга выдана тыражом у 27 тысяч экземпляраў на добрай паперы з партрэтамі таварышоў Сталіна і Варашылава. (БЕЛТА).

У БДТ-3

ГОМЕЛЬ. У трэцім Беларускім дзяржаўным тэатры зараз ідзе ўзмоцненая работа над прэм'ерай «Мікола Гоман» — п'еса беларускага драматурга В. Сташэўскага. У падрыхтоўцы спектакля прымае ўдзел аўтар. Афармляе пастаноўку мастак Марыкс, ставіць спектакль мастацкі кіраўнік тэатра тав. Саннікаў.

Да пушкінскіх дзён тэатр рыхтуе пастаноўку «Скупы рыцар», якая потым застанецца ў рэпертуары тэатра, а таксама ўрыўкі з «Барыса Гадунова» і некалькі сцэн з «Палтавы».

У рэпертуар будучага года будзе ўключана адна з п'ес Шэкспіра. Рад п'ес для тэатра пішуць беларускія драматургі. Так, драматург Курдзін хутка здае п'есу пра сённе нашай слаўнай Чырвонай Арміі, В. Сташэўскі працуе над камедыяй. Новую п'есу піша таксама народны артыст рэспублікі В. І. Галубок.

ПАВЯЛІЧЫЛАСЯ НАРАДЖАЛЬНАСЦЬ У БССР

У БССР прыкметна павялічылася нараджальнасць. З 1 студзеня па 1 верасня 1936 года па рэспубліцы нарадзілася 124.131 дзіця, на 23,7 проц. больш, чым за гэты-ж перыяд 1935 г. У прыватнасці, па гор. Віцебску нараджальнасць павысілася на 28,3 проц., па гор. Гомелю — на 20,5 проц.

З месяца ў месяц павялічваецца нараджальнасць у сельскіх мясцовасцях. Так, за 8 месяцаў 1935 года па сельскіх мясцовасцях БССР зарэгістравана 83.158 нованароджаных, а за гэты-ж перыяд 1936 года — 103.026 нараджэнняў, рост на 23,8 проц.

Блакнот натураліста

ВОСЕНЬ...

Першая палова кастрычніка 1936 года адзначылася далейшым паніжэннем тэмпературы і параўнаўча невялікай вільготнасцю. З першых дзён месяца ўсюды пачынае пападацца чырвонагрудая птушка з чорнымі жывымі вачыма. Гэта—малінаўка ці заранка. Яна яшчэ доўга будзе сустракацца ў нас, нават у той час, калі ўжо выпадзе снег.

Некаторыя заранкі не ўлятаюць на зіму далёка на поўдзень, а застаюцца зімаваць у нас, у Крыму і на Каўказе.

Тыднем пазней з'яўляецца прылятаючая з поўначы і вандруючая ў нас доўгахвостая сініца ці апалоўнічык. Гэта жывая і арыгінальная па выгляду птушка яшчэ доўга будзе сустракацца ў нашых садах і парках.

У канцы першай дэкады мы бачым ужо зусім бязлістыя голыя ліпы, з зусім пажоўклымі лісцямі стаяць бярозы. Вельмі часта пачынаюць пападацца нашы зімовыя птушкі—каралькі, пішчухі і папоўзні, хаця да канца першай паловы кастрычніка ўсё яшчэ сустракаюцца зяблікі і шэрыя дразды.

Другая дэкада кастрычніка прыносіць першыя адзнакі зімы. У ноч на 10 кастрычніка лужыны ў Горках пакрыліся ледзяной коркай. У ноч на 12 кастрычніка выпаў першы снег, днём ішоў то снег, то снежная крупа. Ішоў снег і на наступны дзень. Але 14 кастрычніка снег растаў, пацяплела, і пайшоў дождж. К вечару гэтага дня зноў пахаладнела так, што тэмпература знізілася ніжэй нуля. Ноччу быў мароз. Раніцай 15 кастрычніка тэмпература мінус 1 градус па Рэамюру. Зямля бялела ад моцнага інея.

Праф. П. САЛАЎЁЎ.

ШАХМАТЫ

ЗАДАЧА № 5

Н. Е. РАТНІКАЎ

(Горкі БССР)

Друкуецца ўпершыню.

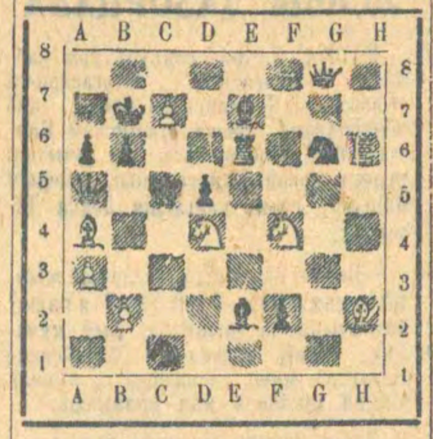

Белыя: Крb7 Фg8, Ле6 і h6, Са4 і h2, Кd4 і f4, пп а3, b2 с7 (11)

Чорныя: Крс5 Фа5, Се7 і е2, Кс1 і g6, пп а6, b6, d5 і f2. (10)

Мат у 2 хады

Сёння мы прыводзім цікавую задачу Н. Е. Ратнікава. За параўнальна кароткі тэрмін Ратнікаў дабіўся значных поспехаў на ўсесаюзных і міжнародных конкурсах складання шахматных задач.

У задачы, што прыводзіцца сёння, праходзіць цікавая ідэя «камбінацый у спробах» на матуючым ходзе.

Прозвішчы таварышоў, якія дашлюць правільнае рашэнне задачы, будуць надрукаваны ў газеце.

Рашэнне задачы № 3

М. БАРУЛІНА

(«Звязда» ад 6 кастрычніка 1936 г.)

1. Кс2: d4! пагроза 2. Кb8—c6×

Абараняючыся ад пагрозы, чорныя рознымі шляхамі выключаюць дзейнасць белага ферзя на пункт f6

Асноўныя варыянты:

1... Фg4—f5 2. Кd4—f3×
1... Фg4—e6 2. Кd4—c6×.

у якіх праходзяць развязванні белага каня са складаным блакіраваннем

Дадатковыя варыянты таксама цікавы:

1... Кg7—f5 2. Лe6—e6×
1... Кg6—f4 2. Фf2—e3×

Правільнае рашэнне задачы, апрача таварышоў, указаных у нашай газеце за 12 кастрычніка, даслалі тт. В. Казімірскі (Бабруйск), Баркман, І. і Д. Маневічы (Мсціслаўль), Н. Зубрыцкі і С. Старавойтаў (Магілеў), А. Несціровіч (Камарын), А. Раманюк (Горкі), К. Арэхаў (Клічаў), В. Галусвейскі (Дрыбін), В. Шастакоў (Хоцімск), Ф. Бакіноўскі, П. Сянькоўскі і А. Перальман (Менск), С. Турчыновіч (Валынічы, Дрысенскага раёна).

Не рашае задачу 1. Кb5—d7+, як указваюць тт. Рыклін (Слуцк), Жаковіч (Карма) і інш., бо конь здымаецца з шахам беламу каралю.

ХРОНІКА

Турніры ў БДУ

На фізіка-матэматычным і хімічным факультэтах БДУ закончыліся шахматныя турніры. На першыя месцы выйшлі на фізмаце тав. Юдаіель, на хімфаку — тав. Шульдзяшоў.

Пры заканчэнні турніраў адбыўся шахматны вечар, на якім пераможцам былі ўручаны прэміі. Чэмпіён БССР па шахматах тав. Верасаў даў сеанс аднычасовай ігры ў шахматы. Сеанс закончыўся з вынікам +19=1.

Гэтымі днямі пачынаецца агульнауніверсітэцкі шахматны турнір.

І. МЕДНІК.

Усесаюзны турнір выдавецкіх работнікаў

У Маскве праходзіць шашачны турнір на пяршынства ЦК саюза выдавецкіх работнікаў. У турніры прымаюць удзел шашысты Масквы, Ленінграда, Кіева, Тбілісі і іншых гарадоў СССР. Ад БССР у турніры прымае ўдзел Храпуновіч.

Пасля 13 тураў на першым месцы ідзе без паражэнняў майстар Кукуеў (Масква).

Усеукраінская шахматная газета

З 5 кастрычніка ў Кіеве пачала выходзіць усеукраінская шахматная газета «Шахіст». Газета выходзіць раз у 10 дзён.

За граніцай.

Зборнік партый маскоўскага турніра на англійскай мове

Гэтымі днямі ў Англіі вышаў з друку зборнік партый трэцяга маскоўскага міжнароднага турніра. У кнігу ўвайшлі ўсе 90 партый турніра. Каментарыі да іх, як указана на тытульнай старонцы кнігі, узяты са спецыяльнага бюлетэня маскоўскай газеты «64».

Міжнародны турнір у Амстэрдаме

У Амстэрдаме ў сувязі з 10-годдзем амстэрдамскага шахматнага саюза праводзіцца рад шахматных спаборніцтваў, у тым ліку міжнародны шахматны турнір.

У міжнародным турніры прымаюць удзел чэмпіён свету па шахматах Эйве, былы чэмпіён свету Алёхін, пераможца міжнароднага турніру ў Осла гросмайстар Файн, Кмох і інш.

Дапамога шматсямейным

МОЗЫР, 17 кастрычніка. (Кар. «Звязды»). Гэтымі днямі Даманавіцкі райвыканком, Мазырскай акругі, выплаціў шматсямейным свайго раёна дзяржаўную дапамогу ў суме 42 тысяч рублёў. Калгасніца сельгасарцелі «Чырвоная змена», Кабыльшчанскага сельсовета, Белько Алена, жонка рабочага-будаўніка Шаблінская Ганна і аднаасобніца вёскі Славань, Асташкавіцкага сельсовета, Почка і Гвоздзь атрымалі па 4 тыс. руб. кожная, астатнім 13 шматсямейным выдана па 2 тысячы руб.

ФРАЛОЎ.

Ад парткалегіі пры уп. КПК па БССР

Ніжэйпералічаныя ў спісе тт. выклікаюцца ў парткалегію пры Уп. КПК па БССР (Менск, Чырвонаармейская, 16, трэці паверх, пакой 26) на 22 кастрычніка к 10 гадзінам раніцы па разбору іх апеляцый і заяў: Дубірштэйн Я. Ф. (Менск, Сталінскі РК), Маркевіч Е. Р. (Тураў), Бародка І. В. (Петрыкаў), Макарэнка Е. А. (Журавічы), Малочнікаў Я. А. (Мозыр), Дзегцяр І. М. (Петрыкаў), Чубараў В. Я. (Барысаў), Барысаў С. І. (Быхаў), Ліпіч М. А. (Круглае), Баркоўскі Ф. Л. (Халопенічы), Лерман Н. А. (Барысаў), Казлоўскі Н. Я., Калзунова П. І. (Віцебск), Куроўскі Ф. В. (Гарадок), Бучан А. З. (Ветрына), Штэрман В. Б. (Гомель).

Парткалегія пры Уп. КПК па БССР.

ПАВЕДАМЛЕННІ

— 18 кастрычніка, у 12 гадзін дня, у Доме тэхнікі (Комсамольская 25) адбудзецца нарада кандыдатаў партыі навучальных устаноў.

Яўка сакратароў парткомаў са сваімі кандыдатамі абавязкова.

Кагановіцкі РК КП(б)Б.

***

— 19 кастрычніка, у 7 гадзін вечара, у памяшканні райпарткабінета Кагановіцкага РК КП(б)Б (дом Урада, левае крыло, пяты паверх, пакой № 501) адбудзецца семінар прапагандыстаў па гісторыі ВКП(б).

Тэма: «Партыя большэвікоў у барацьбе за соцыялістычнае наступленне ў аднаўленчы перыяд. XII з'езд партыі».

***

— 19 кастрычніка, у 7 гадзін вечара, у памяшканні Дома тэхнікі (Комсамольская, 25) склікаецца нарада спачуваючых, сакратароў парткомаў і парторгаў совецкіх і гандлёвых арганізацый Кагановіцкага раёна.

Кагановіцкі РК КП(б)Б.

Ч. в. а. адказнага рэдактара А. П. ДЖЭЛЮК.

76000 ТРЫМАЛЬНІКАЎ АБЛІГАЦЫЙ дзяржаўных масавых пазык на 15-X 1936 г. па г. Менску АБМЯНЯЛІ свае аблігацыі на пазыку 2-й пяцігодкі (вып. 4 года)

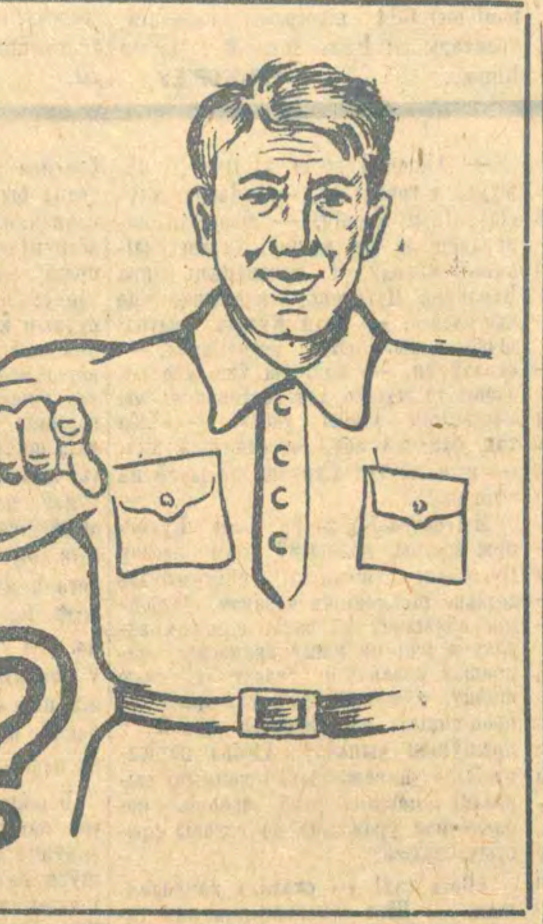

А ТЫ?

МЕНСКІ САЮЗУНІВЕРМАГ (Совецкая, 59, тэл. 22—237)

ДА КАСТРЫЧНІЦКІХ УРАЧЫСТАСЦЕЙ атрыман вялікі асартымент РОЗНЫХ ТАВАРАЎ:

МАНУФАКТУРНЫ АДДЗЕЛ — вялікі выбар баваўняна-папяровых, шарсцяных, шаўковых і ільняных тканін.

У МАНУФАКТУРНЫМ ЛАРКУ НА ЧЭРВЕНЬСКІМ РЫНКУ — вялікі выбар баваўняна-папяровых тканін.

СЕКЦЫЯ ФОТО-РАДЫЁ-ЭЛЕКТРО — патэфоны розных сістэм, грампласцінкі, радыёпрыёмнікі «СІ-235», «БІ-234» (калгасныя), фотаапараты, электранагравальныя прыборы, чайнікі, уцюгі, каструлі, пліткі і інш.

ПАСУДНА-ГАСПАДАРЧ. СЕКЦЫЯ — вялікі асартымент фарфаравай пасуды, нажавых тавараў і інш. гаспадарчых тавараў.

ЛОЖКАВАЯ СЕКЦЫЯ — ложкі нікеляваныя, коўдры пуховыя і экспартныя каўры.

ГАЛАНТАРЭЙНА-ТРЫКАТАЖНЫ АДДЗЕЛ — трыкатажна-панчошныя вырабы, гальштукі, гумы, падвязкі, каўнерыкі, сумкі жаночыя, нітачныя вырабы і інш. віды дробнай галантарэі.

СЕКЦЫЯ ГАЛАЎНЫХ УБОРАЎ — вялікі асартымент дэмісезонных і зімовых галаўных убораў.

АБУТКОВАЯ СЕКЦЫЯ — бацінкі мужчынскія, жаночыя, мадэльны абутак, валенкі і гумовы абутак, а таксама ўвесь асартымент абутку ёсць у абутковым павільёне (Юбілейны пляц).

ПАРФУМЕРНАЯ СЕКЦЫЯ — адэкалоны, духі, зубны парашок, зубныя шчоткі, мыла туалетнае, вазелін і інш.

ДЗІЦЯЧЫ ФІЛІЯЛ — рог Ленінскай і Совецкай (тэл. 24-718) — вялікі ВЫБАР ЦАЦАК, механізаваныя, тэхнічныя, драўляныя, настольныя гульні і інш. для падарункаў дзецям да свята.

З 20 кастрычніка да 6 лістапада універмаг і дзіцячы філіял гандлююць з 10 г. раніцы да 9 г. 30 м. вечара.

ДЫРЭКЦЫЯ.

Універсітэт для стаханаўцаў ПРОМАДДЗЕЛА ЦК і ГК КП(б)Б (Комсамольская, 25, дом Тэхнікі).

18 КАСТРЫЧНІКА, у 7 гадзін вечара, адбудзецца ЛЕКЦЫЯ праф. ВЕТОХІНА на тэму: „Праблема жыцця і смерці ў прыродзе“.

Лекцыя суправаджаецца дэманстрацыяй дыяпазітываў. Працуе дзіцячы пакой.

РЭКТАРАТ.

ДА ЎВАГІ ДЗІЦЯЧЫХ САДОЎ І ЯСЛЕЙ

Беларускі трэст „ГАЛОЎХЛЕБ“ выпускае ДА КАСТРЫЧНІЦКІХ СВЯТ ДЗІЦЯЧЫЯ ПАДАРУНКІ кандзітарскіх мучністых вырабаў у спецыяльнай упакоўцы. Кошт — ад 1 р. 50 к. да 10 руб.

ЗАКАЗЫ ПРЫМАЮЦЬ прадпрыемствы «ГАЛОЎХЛЕБА» і ўласныя магазіны з дастаўкай на дом.

БЕЛТРЭСТ «ГАЛОЎХЛЕБ».

Памяшканне БДТ-1. Спектакл БЕЛДЗЯРЖТЭАТРА ОПЕРЫ БАЛЕТА 2? кастрычніка (абанемент № 25) СЕВІЛЬСКІ ЦЫРУЛЬНІК Опера у 3 дзеях, муз. Расіні. Пачатак у 8 г. веч. Білеты ў касе тэатра. Прадаўжаецца прыём заявак на сталыя месцы.

Бел. дзярж. тэатр Оперы балета. У сувязі са справаздачай горсовета ў памяшканні БДТ-1, назначаны спектакль на 18 кастрычніка АДМЯНЯЕЦЦА. Абанемент № 25 сапраўдны на 20 кастрычніка.

ГУКАВЫ КІНОТЭАТР «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». Ад 19 кастрычніка гукавы мастацкі фільм вытворчасці «ЛЕНФІЛЬМ» „ЖЫЦЬ“. Рэжысер С. Тімашэнка. У гал. рол. арт.: Г. Краўчанка і П. Сабалеўскі.

ПЕРШАЙ МЕХАНІЧНАЙ ХЛЕБАПЯКАРНІ (Старажоўская, 53) ПАТРЭБНЫ ПАДСОБНЫЯ РАБОЧЫЯ ў цэх, УКЛАДЧЫКІ ХЛЕБА, ПРЫБІРАЛЬШЧЫЦЫ, а таксама РАБОЧЫЯ ДЛЯ ПЕРАКВАЛІФІКАЦЫІ НА МАЙСТРОЎ.

Дзіцячы гукавы кінотэатр	ДЗЕЦІ КАПІТАНА ГРАНТА
Гукавы кінотэатр «Чырвоная зорка»	НАЧНЫ ІЗВОЗЧЫК
Гукавы кінотэатр «Пралетарый»	ПУЦЁЎКА Ў ЖЫЦЦЁ
Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал»	ВЯСЁЛЫЯ РЭБЯТЫ
Кіно «Спартак»	КАМЕРА № 79

МЕНСКАМУ ЗОАВЕТТЭХНІКУМУ (Курасоўшчына) ПАТРЭБЕН на сталую працу НАСТАЎНІК па рускай мове. Прадастаўляецца кватэра. Аб нагрузцы і ўмовах званіць па тэлефону № 22-365.

АБ'ЯВА АБ РЭГІСТРАЦЫІ

Менскім горфінаддзелам на падставе палажэння і правіл аб дзяржаўнай рэгістрацыі (Зб. зак. і распараджэнняў урада СССР 1931 г., № 8, ст. 99 і бюлетэнь фінансавага і гаспадарчага заканадаўства 1931 г. № 12)

11 кастрычніка 1936 года зарэгістравана ў рэестры дзяржаўнай рэгістрацыі пад № 44

Менская кантора ГАЛОЎХЛАДПРОМА НКХП СССР

Адрас: Менск, вул. Крупскай, 7. Разліковы рахунак № 55020.

Дзейнасць ліквідкома ТРЭСТА ГРАМАДСКАГА ХАРЧАВАННЯ МЕНГОРСПАЖЫЎСАЮЗА СПЫНЕНА.

Аператыўная работа па разліках з дэбіторамі і крэдыторамі гэтага ліквідкома па вызначаных спісах даручана менскаму трэсту сталовых, рэстаранаў і кафэ (Рэволюцыйная, 2).

НКУГ БССР.

У аддзел аб'яў званіце па тэл. 21-845

Тыраж 90.536 экз. Друкарня газеты «Звязда», Менск, Совецкая, 63. Уп. Галоўлітбела № К—5775.